

Analiza stanja tržišta čarter plovila u RH

Baričević, Filip

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Maritime Studies, Rijeka / Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:187:430917>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-19**

Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet
University of Rijeka, Faculty of Maritime Studies

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Maritime Studies - FMSRI Repository](#)

uniri DIGITALNA
KNJIŽNICA

SVEUČILIŠTE U RIJECI
POMORSKI FAKULTET

FILIP BARIČEVIĆ

ANALIZA STANJA TRŽIŠTA ČARTER PLOVILA U RH

DIPLOMSKI RAD

Rijeka, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
POMORSKI FAKULTET

ANALIZA STANJA TRŽIŠTA ČARTER PLOVILA U RH
ANALYSIS OF THE CHARTER BOATS MARKET IN RH

DIPLOMSKI RAD

Kolegij: Nautički turizam

Mentor: prof. dr. sc. Đani Mohović

Student: Filip Baričević

Studijski smjer: Nautika i tehnologija pomorskog prometa

JMBAG: 0112064440

Rijeka, rujan 2023.

Student: Filip Baričević

Studijski program: Nautika i tehnologija pomorskog prometa

JMBAG: 0112064440

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI DIPLOMSKOG RADA

Kojom izjavljujem da sam diplomski rad s naslovom

ANALIZA STANJA TRŽIŠTA ČARTER PLOVILA U RH

izradio samostalno pod mentorstvom prof. dr. sc. Đani Mohović.

U radu sam primijenio metodologiju izrade stručnog/znanstvenog rada i koristio literaturu koja je navedena na kraju diplomskog rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrazirajući naveo u diplomskom radu na uobičajen, standardan način citirao sam i povezao s fusnotama i korištenim bibliografskim jedinicama, te nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Rad je pisan u duhu hrvatskoga jezika.

Student

Filip Baričević

Student: Filip Baričević

Studijski program: Nautika i tehnologija pomorskog prometa

JMBAG: 0112064440

IZJAVA STUDENTA – AUTORA O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG
DIPLOMSKOG RADA

Izjavljujem da kao student – autor diplomskog rada dozvoljavam Pomorskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Pomorskog fakulteta.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa diplomskim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Pomorskog fakulteta, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog ograničenja mog diplomskog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>

Student - autor

SAŽETAK

Čarter je djelatnost iznajmljivanja plovila ili pružanje usluge smještaja na plovilu u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske. Čarter plovila rasprostranjena su uzduž Jadranske obale, sa središtem čarter baza u većim nautičkim marinama ili mjestima. U čarter plovila spada puno različitih vrsta plovila među kojima su najpopularnija vrsta jedrilice, katamarani, motorne jahte, gliseri i guleti. Danas Hrvatska ima jednu od najvećih čarter flota na svijetu i za najam je dostupno čak više od 4 200 različitih vrsta jedrilica, katamarana, motornih jahti i brodica. Ovisno o veličini čarter plovila mogu se iznajmiti s posadom ili bez nje na dnevni, višednevni ili tjedni najam. Iznajmljivanje plovila podrazumijeva davanje na korištenje plovila krajnjem korisniku u svrhu razonode sa ili bez posade s ugovorom na određeni vremensko razdoblje i unaprijed dogovorenom cijenom.

Ključne riječi: čarter, iznajmljivanje, plovila, posada, razonoda.

SUMMARY

Charter is the activity of chartering a boat or providing accomodation services on the boat in the inner coastal water and the territorial sea of Republic Croatia. The charter in Croatia is widespread along the Adriatic coast, with charter base in nautical marinas or places. Charter boats are many different types of boats, including the most popular sailboats, catamarans, motor yachts and gulets. Today Croatia has one of the largest charter fleet in the world with available for charter more than 4 200 different types of sailingboats, catamarans, motor yachts and boats. Depending on the size of the boat, you can rent with or without crew for a daily, multi-day and weekly charter. The boat charter implies giving to the use of the boat to the end user for purpose of entertainment with or without a crew and contract for a specific period and pre-agreed price.

Keywords: boats, charter, crew, pleasure, yachts.

SADRŽAJ

SAŽETAK	I
SUMMARY	I
SADRŽAJ	II
1. UVOD	1
1.1. PROBLEM, PREDMET I OBJEKTI ISTRAŽIVANJA.....	1
1.2. RADNA HIPOTEZA	1
1.3. SVRHA I CILJEVI ISTRAŽIVANJA	1
1.4. ZNANSTVENE METODE	2
1.5. STRUKTURA RADA.....	2
2. POVIJEST ČARTER PLOVILA	3
2.1. POVIJEST ČARTER PLOVILA U SVIJETU.....	3
2.2. POVIJEST ČARTER PLOVILA U RH.....	3
3. VRSTE ČARTER PLOVILA	4
3.1. POJMOVI DEFINIRANI ZAKONOM U RH	4
3.1.1. <i>Definicije i pravilnici vezani uz čarter</i>	4
3.1.2. <i>Definicije broda, brodice, jahte i plovnog objekta</i>	5
3.1.3. <i>Plovila za osobne i gospodarske namjene</i>	6
3.1.4. <i>Čarter s posadom ili bez posade</i>	7
3.2. JEDRILICE	8
3.2.1. <i>Jedrilice monotrupci</i>	8
3.2.2. <i>Katamarani na jedra</i>	9
3.3. MOTORNI BRODOVI	14
3.3.1. <i>Motorne jahte</i>	14
3.3.2. <i>Guleti</i>	17

3.3.3. <i>Motorni katamarani</i>	19
3.3.4. <i>Mala motorna plovila gliseri i gumenjaci</i>	22
4. DULJINA TRAJANJA ČARTERA	23
4.1. JEDNODNEVNI ČARTER	23
4.2. VIŠEDNEVNI I TJEDNI ČARTER	24
4.3. PROSJEČNA DULJINA TRAJANJA NAJMA PLOVILA U HRVATSKOJ	24
5. ANALIZA TRŽIŠTA ČARTER PLOVILA U RH.....	25
5.1. STANJE TRŽIŠTA ČARTER PLOVILA U RH	27
5.1.1. <i>Stanje tržišta čartera prema tipu plovnog objekta</i>	29
5.1.2. <i>Stanje tržišta čarter plovila prema državljanstvu i plovnom objektu</i>	32
5.1.3. <i>Stanje tržišta čarter plovila prema dobi i obrazovanju čarteraša</i>	35
5.1.4. <i>Stanje tržišta čarter plovila prema vlasništvu plovila i vrsti najma plovila</i>	37
5.2. BUDUĆNOST TRŽIŠTA ČARTER PLOVILA U RH	40
5.2.1. <i>Prednosti i nedostaci nautičkog turizma u RH</i>	40
5.3. PROSTORNA DISTRIBUCIJA NAUTIČKOG ČARTERA U RH.....	44
5.3.1. <i>Sjeverni Jadran</i>	46
5.3.2. <i>Srednji Jadran</i>	50
5.3.3. <i>Južni Jadran</i>	56
5.4. ČARTER TVRTKE U HRVATSKOJ	58
6. ZAKLJUČAK.....	66
LITERATURA	67
POPIS TABLICA	69
POPIS GRAFIKONA	70

1. UVOD

1.1. PROBLEM, PREDMET I OBJEKTI ISTRAŽIVANJA

Početak ovog stoljeća došlo je do značajnog razvitka čartera i čarter tvrtki u Hrvatskoj. Nautički turizam doseže svoje vrhunce pa i potražnja za nautičkim čarterom je sve veća. Čarter tvrtke predstavljaju veliku ulogu jer se više od polovice plovila iznajmljuje preko čarter tvrtki. S obzirom na trenutno stanje čartera i nautičkog turizma u Hrvatskoj, nužno je analizirati i poboljšati dosadašnju probleme i ponudu nautičkog turizma sa suvremenim tehnologijama i znanjem, osjećajem i inovativnošću. Važno je procijeniti sve prirodne prednosti nautičkog turizma u cilju pružanja maksimalne kvalitete proizvoda da bi se zadovoljila sve zahtjevnija potražnja čarter gostiju. Hrvatska prema broju čarter plovila i broju gostiju u nautičkom turizmu spada u vodeće zemlje čartera i nautike. Čarter u Hrvatskoj iz godine u godinu bilježi razvoj te je potaknuo rast broja čarter tvrtki i plovila u cilju ekonomske stabilnosti i osiguranja. Različitim ponudom čarter plovila i usluga u čarteru, povećala se konkurentnost na tržištu kako bi se udovoljilo širem i sve zahtjevnijem tržištu. Bez obzira što se Hrvatska nalazi među vodećim čarter destinacijama u svijetu mogu se uočiti nedostaci i prostor za poboljšanje čartera, čarter usluga s popratnim sadržajima i pripadajućom infrastrukturom. Stoga se kao glavni problem teme ovog rada razrađuju nedostaci nautičkog čartera u Hrvatskoj. Predmet istraživanja ovog rada je analizom podataka dugoročnog praćenja i analizom ponude, potražnje i kapacitetom čarter plovila na Hrvatskoj obali, utvrditi i definirati probleme te procijeniti nužne korake koje je potrebno provesti kako bi se iz nautičkog čartera izvukao maksimum koji ne bi naštetio okolišu, a ni stanovništvu RH.

1.2. RADNA HIPOTEZA

Analizom tržišta nautičkog čartera u Hrvatskoj može se zaključiti kako je Hrvatska vodeća čarter destinacija s brojnim prednostima i malim ali važnim nedostacima.

1.3. SVRHA I CILJEVI ISTRAŽIVANJA

Svrha i ciljevi istraživanja u ovom diplomskom radu očituju se u sljedećemu: istražiti povijesti čarter plovila u svijetu i Hrvatskoj, prikupiti podatke o vrsti čarter plovila koja su dostupna za najam, istražiti vrstu najma čarter plovila obzirom na dužinu trajanja najma, analizirati tržište čarter plovila u Hrvatskoj obzirom na tip plovnog objekta, obzirom na državljanstvo, obzirom na dob i obrazovanje čarteraša, obzirom na vlasništvo plovila i vrsti najma plovila, na temelju prikupljenih podataka odrediti prednosti i nedostatke nautičkog turizma u Hrvatskoj, prikupiti podatke o regionalnom razvoju čarter turizma u Hrvatskoj.

Putem prethodno formuliranih svrha i ciljeva u ovo diplomskom radu dati će se odgovori na sljedeća pitanja:

- Što je čarter turizam i koji plovni objekti su dostupni za najam?
- Kakvo je stanje čarter turizma u Hrvatskoj kroz godine i kako je pandemija COVID-19 utjecala na tržište?
- Koji su gosti čarteraši obzirom na državljanstvo najbrojniji u Hrvatskoj?
- Kako je čarter turizam razvijen u Hrvatskoj i postoji li više prednosti ili nedostataka u nautičkom turizmu u RH?
- U čemu je ključ napretka nautičkog turizma u Hrvatskoj?
- Kako riješiti nedostatak broja vezova na Hrvatskoj obali i otocima tako da se na naruši prirodna ljepota i resursi Hrvatske?

1.4. ZNANSTVENE METODE

Prilikom istraživanja, formuliranja i predstavljanja rezultata istraživanja korištene su u odgovarajućim kombinacijama sljedeće znanstvene metode: induktivna metoda, metoda analize, metoda sinteze, metoda konkretizacije, metoda dokazivanja, statistička metoda, metoda deskripcije i metoda komparacije.

1.5. STRUKTURA RADA

U prvom dijelu, Uvodu, navedeni su problem, predmet i objekt istraživanja, radna hipoteza, svrha i ciljevi istraživanja, znanstvene metode i obrazložena je struktura rada.

Naslov drugog dijela je Povijest čarter plovila u kojem je ukratko opisana povijest razvoja nautičkog turizma i čarter turizma u svijetu i Hrvatskoj.

Naslov trećeg dijela je Vrste čarter plovila u kojem je navedena regulativa Republike Hrvatske vezana uz čarter turizam. U ovom poglavlju su također definirani pojmovi vezani uz čarter, te opisane vrste plovila koja su dostupna za najam u Hrvatskoj.

Četvrto poglavlje je Dužina trajanja čarter plovila u kojem su razrađeni jednodnevni, višednevni i tjedni najam plovila te prikazana prosječna duljina trajanja najma plovila u Hrvatskoj.

Peto poglavlje je Analiza tržišta čarter plovila. To je glavno i temeljno poglavlje u kojem su sakupljeni podaci o čarter turizmu u Hrvatskoj. U ovom poglavlju analizirano je stanje tržišta čarter plovila u Hrvatskoj, budućnost tržišta čarter plovila u Hrvatskoj, te prostorna distribucija nautičkog čartera u Hrvatskoj.

U posljednjem dijelu, Zaključku, dana je sinteza rezultata istraživanja kojima je dokazivana postavljena radna hipoteza.

2. POVIJEST ČARTER PLOVILA

Povijest nautičkog čartera je povezana s poviješću plovidbe i regatama koji su imali poveznicu sa putovanjima u svrhu sporta i zabave. U sljedećim poglavljima opisana je povijest nautičkog čartera u svijetu i u RH.

2.1. POVIJEST ČARTER PLOVILA U SVIJETU

Teško je definirati točan period kad je nautički čarter nastao, počeci plovidbe u svrhu zabave i sporta javljaju se u 16. stoljeću u obliku regata po nizozemskim kanalima. Čarter kao privredna djelatnost, a kasnije kao i segment nautičkog turizma relativno je novijeg datuma. Pojam čartera se spominje početkom prošlog stoljeća te se razvijao polako između dva rata, a 1955. godine se pojavila na Azurnoj obali.

2.2. POVIJEST ČARTER PLOVILA U RH

Plovila namijenjena za iznajmljivanje u nautičkom turizmu, generalno nazivamo nautički čarter ili plovila koja se koriste za čarter. Iznajmljivanje plovila ili čarter je započeo sa jedrilicama pa kasnije i sa ostalim vrstama plovila kao što su motorna plovila, katamarani pa sve do jahti i mega jahti. Kraj 19. stoljeća može se smatrati početkom organiziranih nautičkih sportskih i zabavnih putovanja na ovim prostorima. Organizirano jedrenje na hrvatskoj obali Jadrana započelo u gradu Krku, gdje je osnovan prvi jedriličarski klub uopće na Jadranu, Jedriličarski klub Plav, 1876. godine. Nakon toga, 1879. godine osnovan je YCI- Yacht club Italia u Genovi. Godine 1890. u Splitu je osnovan, u sklopu istoimenog veslačkog kluba, jedriličarski klub Adria. Regatno društvo u Trstu razvilo je jedra prvi put 1898. godine ¹. Prve marine namijenjene isključivo nautičarima (turistima), započele su se graditi 1960. godine te su iste omogućile daljnji razvoj čarter usluga, krstarenja Jadranom i organiziranja nautičkih tura. U vremenskom razdoblju između 1960. godine i 1980. godine nautički turizam u Jugoslaviji stagnira, ² svoju najznačajniju ekspanziju i razvoj doživljava nastankom „Adriatic club Jugoslavija“, današnji „Adriatic club Croatia“. U početnoj fazi razvoja sagrađeno je i pušteno u rad 16 luka nautičkog turizma i to: Umag, Rovinj, Pula, Pomer, Supetarska Draga, Rab, Žut, Piškera, Jezera, Vodice, Skradin, Trogir, Split, Milna, Vrboska i Palmižana ³. Godine 1986. sve te marine, uključujući njihove nautičke, ugostiteljske, trgovačke i tehničke sadržaje, bile spremne pružiti kompletnu paletu osnovnih usluga u nautičkom turizmu. ACI danas posjeduje 22 luke za nautički turizam-marina. U Hrvatskoj 90-tih godina prošlog stojeća dolazi

¹ Žic, D.:MARINA PUNAT GRUPA Prvih 50 godina, Glosa, Punt, 2014., str.10

² Dulčić, A. (2002).; „Nautički turizam i upravljanje lukom nautičkog turizma“, Ekokon d.o.o., Split.

³ ACI povijest, <https://corporate.aci-marinas.com/povijest/> (21.06.2023)

do osnivanja mnogo charter kompanija. Nautika Centar Nava jedna je od najstarijih privatnih charter kompanija u Hrvatskoj osnovana je 1990. godine, a 5 godina kasnije osnovale su se Angelina i Ultra charter kompanije koje su jedne od vodećih charter agencija u hrvatskoj. Angelina danas upravlja flotom od preko 170 plovila za charter.

3. VRSTE ČARTER PLOVILA

U ovom poglavlju su opisane vrste charter plovila kroz tri potpoglavlja u kojem su izneseni pojmovi definirani Zakonom u Republici Hrvatskoj, te opisane vrste charter plovila u kategorijama jedrilice i motorni brodovi.

3.1. POJMOVI DEFINIRANI ZAKONOM U RH

Sastavni dio ovog poglavlja čini pojmovnik pomorskog zakonika i drugih zakona vezanih za charter djelatnost u kojem su jasno definirani osnovni pojmovi potrebni za bolje razumijevanje diplomskog rada.

3.1.1. Definicije i pravilnici vezani uz charter

Čarter, kao spoj turizma i pomorstva, reguliran je s nekoliko zakona na kojima se temelji njegov razvoj i djelovanje, a to su: Pomorski zakonik (NN 181/04, 76/07, 146/8, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19) i Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 130/17, 25/19, 98/19, 42/20, 70/21). Uz zakone, charter djelatnost je regulirana i pravilnicima od kojih se može izdvojiti nekoliko najvažnijih:

- Pravilnik o uvjetima za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja plovila sa ili bez posade i pružanje usluge smještaja gostiju na plovilu (NN 42/2017)
- Pravilnik o vrstama plovnih objekata nautičkog turizma (NN 068/ 2019)
- Pravilnik o brodicama, čamcima i jahtama (NN 13/2020)

U charter plovila spadaju mnoge vrste plovila među kojima su najpopularnija vrsta jedrilice, katamarani, motorne jahte, mala motorna plovila. Čarter se definira odredbom članka 2. iz NN 42/2017, charter djelatnost je iznajmljivanje plovila ili pružanje usluge smještaja na plovilu u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske sukladno posebnom propisu kojim je regulirano pružanje usluga u nautičkom turizmu ⁴. Iznajmljivanje plovila podrazumijeva davanje na korištenje plovila krajnjem korisniku u svrhu razonode, sa ili bez

⁴ Pravilnik o uvjetima za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja plovila sa ili bez posade i pružanje usluge smještaja gostiju na plovilu, (NN 42/2017-972) Datum tiskanog izdanja: 28.4.2017.

posade, bez usluge smještaja gostiju, uz odgovarajuću naknadu koja je unaprijed utvrđena te je javno dostupna. Pružanje usluge smještaja podrazumijeva davanje na korištenje plovila krajnjem korisniku, sa ili bez posade, na vremenski period tijekom kojeg putnici noće na plovilu, uz odgovarajuću naknadu koja je unaprijed utvrđena te je javno dostupna.

Čarter kompanija je definirana člankom 4. definicije iz NN 13/2020 pod stavkom 8, čarter kompanija je fizička ili pravna osoba vlasnik ili korisnik plovila ili je od vlasnika ili korisnika temeljem pisanog ugovora preuzela odgovornost za upravljanje plovilom i koja je preuzimanjem takve odgovornosti preuzela ovlasti i odgovornosti propisane pravilnikom o uvjetima za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja plovila sa ili bez posade i pružanje usluge smještaja gostiju na plovilu i pozitivnim propisima Republike Hrvatske koji se odnose na sigurnost plovidbe i zaštitu mora od onečišćenja.

3.1.2. Definicije broda, brodice, jahte i plovnog objekta

Pomorskim objektom se smatraju svi objekti namijenjeni za plovidbu morem (plovni objekt), ili objekt stalno privezan ili usidren na moru (plutajući objekt), odnosno objekt u potpunosti ili djelomično ukopan u morsko dno ili polegnut na morsko dno (nepomični odobalni objekt). Plovni objekt jest pomorski objekt namijenjen za plovidbu morem. Plovni objekt može biti brod, ratni brod, jahta ili brodica. Plovilo znači bilo koja brodica, čamac, jahta ili osobno plovilo na vodomlazni pogon. Brodica jest plovni objekt namijenjen za plovidbu morem koji je ovlašten prevoziti najviše 12 putnika, čija je duljina trupa veća od 2,5 metra, a manja ili jednaka 15 metara, ili ukupne snage porivnih uređaja veća od 5 kW⁵.

Pojam brodica ne obuhvaća:

- plovila koja pripadaju drugom pomorskom objektu u svrhu prikupljanja, spašavanja ili obavljanja radova,
- plovila namijenjena isključivo za natjecanja,
- kanue, kajake, gondole i pedaline,
- daske za jedrenje i daske za jahanje na valovima;

Čamac jest plovilo namijenjeno isključivo za plovidbu unutarnjim vodama, koje nije brod, plutajuće postrojenje ili skela, a čija je duljina trupa veća od 2,5 metara, ali manje ili jednako

⁵ Pravilnik o brodicama, čamcima i jahtama (NN 13/2020) Datum tiskanog izdanja: 31.1.2020.

20 metara, ili ukupne snage porivnih strojeva veće od 5 kW. Jahta jest plovni objekt za sport i razonodu, neovisno o tome koristi li se za osobne potrebe ili za gospodarsku djelatnost, a čija je duljina trupa veća od 15 metara i koji je namijenjen za dulji boravak na moru, te koji je osim posade ovlašten prevoziti do 12 putnika. Osobno plovilo na vodomlazni pogon (vodeni skuter, i sl.) jest brodica, čamac duljine manje od 4 metra opremljena motorom s unutarnjim izgaranjem i vodomlaznom pumpom kao glavnim pogonskim uređajem, projektirana na način da osoba ili osobe na njoj sjede, stoje ili kleče na trupu a ne unutar trupa.

Brod, osim ratnog broda, jest plovni objekt namijenjen za plovidbu morem, čija je duljina trupa veća od 15 m, ili je ovlašten prevoziti više od 12 putnika. Brod može biti putnički, teretni, tehnički plovni objekt, ribarski, javni ili znanstvenoistraživački ⁶.

3.1.3. Plovila za osobne i gospodarske namjene

Brodica za osobne potrebe jest brodica za sport i razonodu koja se ne koristi u gospodarske namjene, odnosno rekreacijsko plovilo duljine između 2,5 i 15 metara, uključujući i osobno plovilo na vodomlazni pogon bez obzira na duljinu trupa. Brodica za osobne potrebe je definirana u Pravilniku o brodicama, čamcima i jahtama člankom 4, definicije pod stavkom 3.

U Republici Hrvatskoj postoje brodice sljedećih namjena:

- brodica za osobne potrebe,
- brodica za gospodarske namjene,
- javna brodica.

Brodice za gospodarsku namjenu razlikujemo:

- brodice za prijevoz putnika,
- brodice za prijevoz tereta, radne brodice,
- ribarske brodice,
- ostale vrste brodica za gospodarske namjene.

Brodica, čamac za gospodarske namjene jest brodica, čamac koji se koristi za obavljanje gospodarske djelatnosti ⁷. Brodica za gospodarske potrebe je definirana u Pravilniku o brodicama, čamcima i jahtama člankom 4. definicije pod stavkom 4. Brodica za gospodarske

⁶ Pomorski zakonik, članak 5. (NN 26/15, 17/19)

⁷ Pravilnik o brodicama, čamcima i jahtama (NN 13/2020) Datum tiskanog izdanja: 31.1.2020.

namjene jest brodica za prijevoz putnika i/ili tereta uz naplatu, brodica za rekreaciju za iznajmljivanje, profesionalno obavljanje ribolova, vađenje šljunka, kamena i druge gospodarske djelatnosti ⁸.

Plovilo u gospodarske namjene jest plovilo namijenjena iznajmljivanju sa ili bez posade. Čarter plovilo za gospodarsku namjenu može se unajmiti sa posadom ili bez profesionalne posade, ovisno o veličini plovila te znanju i vještini iznajmljivača plovila.

Prije početka davanja na korištenje plovila, čarter kompanija je dužna Ministarstvu mora prometa i infrastrukture podnijeti pisani zahtjev za dodjelu korisničkog prava rada na centralnoj bazi podataka u kojoj se evidentiraju sve prijave popisa posade i putnika na plovilima - eCrew. Sustav eCrew omogućuje čarter kompanijama online prijavu popisa posade i putnika – Liste posada i putnika (Crew liste), najkasnije do trenutka isplovljenja plovila.

3.1.4. Čarter s posadom ili bez posade

Sva čarter plovila mogu se iznajmiti bez ili s profesionalnom posadom, ovisno o veličini i vrsti plovila. Na plovilima kao što su veće jedrilice, katamarani, guleti i jahte propisan je obavezan minimalni broj članova posade, te je najam plovila obavezan s posadom. Popularan naziv za najam plovila bez posade na engleskom jeziku je Bareboat čarter. Najam plovila bez posade zahtijeva da iznajmljivač posjeduje određene svjedodžbe te vještine upravljanja plovilom za sigurnost plovila te ugodan boravak i plovidbu. Plovila dostupna za najam s posadom su jedrilice, motorne jahte, katamarani i guleti. Profesionalni skiper će se pobrinut za sigurnu plovidbu te sigurnost putnika i plovila tijekom cijelog perioda čartera. Svakako treba imati na umu dodatni trošak za skipera ili posadu koji se plaća prije početka najma. Cijena najma skipera je u rasponu od 150 do 250 eura po danu najma, ovisno o veličini plovila. Najam plovila sa skiperom je zanimljiv i opuštajući način da bez stresa provede odmor na moru. Najam plovila sa skiperom nudi mnogo prednosti kao što su preporuke o zanimljivim mjestima, skrivenim uvalama i sidrištima, te može educirati o mornarskim vještinama i jedrenju. Također skiper brine o brodu, planu puta i sigurnosti svih putnika na brodu. Jahte, guleti i katamarani se najčešće iznajmljuju sa dvoje ili više članova posade. Na velikim jahtama posadu obično čine zapovjednik, mornar, hostesa/domaćica i kuhar. Vrijednost takvih plovila je velika te najam s posadom je obavezan.

⁸ HRVATSKI HIDROGRAFSKI INSTITUT sa suradnicima, STUDIJA RAZVOJA NAUTIČKOG TURIZMA REPUBLIKE HRVATSKE, 2006.

3.2. JEDRILICE

Sam naziv jedrilica daje naslutiti da, kao jedan od pogona na koji se može pokretati, su jedra. Razlikujemo jedrilice s jednim trupom (monotrupci) i s dva trupa (katamarane). Duljina jedrilica kreće se od 9 do 20 metara, te se mogu iznajmiti s profesionalnom posadom ili bez posade. Jedrilice su potpuno opremljene i pružaju mogućnost duljeg boravka na moru. Jedrilice su idealan izbor za iskusne nautičare, koji žele aktivno provesti vrijeme na moru.

3.2.1. Jedrilice monotrupci

Jedrilice su najpopularnija vrsta plovila u nautičkom čarteru. Veličina jedrilica za najam kreće se od 9 do 20 metara duljine te prosječnom širinom oko 4,5 metra. Jedrilice su prepoznatljive po jednom trupu i najčešće jednom jarbolu koji se nalazi otprilike na sredini jedrilice. Ova vrsta plovila opremljena je s jednim motorom i jednim vijkom što može otežavati način priveza zbog izboja vijka pri vožnji nazad. Ponekad, u takva plovila su ugrađeni pramčani porivnici što olakšava manevar. Jedrilice se sastoje od salona, kuhinje, kupaonice te nekoliko kabina, te tako opremljene sa svim elementima omogućuju dulji boravak na moru. Čarter jedrilice su šire, više opremljenije te sa više kabina od jedrilica za sportsko jedrenje. U usporedbi sa motornim jahtama jedrilice su sporije te pređu manju udaljenost u odnosu na motorna plovila.

Slika 1. Jedrilica Beneteau Oceanis 46.1

Izvor: <https://www.croatiacharter.com/sailing-boats-charter/Beneteau-Oceanis-46-1-4-cabins-28461~/?fbclid=IwAR1FHY611-LN0tHfEgoLKH1Nmpoe9Oiv7ipfS4eF4nO4gLn2-Z9smv4J7xQ> (06.07.2023.)

Jedrilica Beneteau Oceanis 46.1 duljinom preko svega od 14,6 metara te širinom od 4,5 metra može primiti 8 osoba u 4 kabine. Svaka kabina opremljena je wc-om. Ova jedrilica je spoj jedrilice za krstarenje i za sportsko jedrenje, te ne zahtijeva veliko iskustvo za jedrenje. Cijena tjednog najma ove jedrilice kreće se od 3 200 eura do 6 200 eura ovisno o period godine, u cijenu nisu uključeni skiper i gorivo.

Plovidba od jednog otoka do drugog otoka poznati je način krstarenja za jedrilice. Uz to jedrilica pruža zadovoljstvo i uzbudljivi doživljaj plovidbe jer njezino upravljanje zahtijeva vještinu i iskustvo, posebice ako se pokreće na vjetar, a ne motor. Jedrilice su dobar izbor za nautičare, koji žele aktivno provesti vrijeme na moru. Vodeći europski proizvođači jedrilica su Bavaria, Beneteau, Dufour, Hanse, Jeanneau, Elan.

Prednosti jedrilica:

- Doživljaj jedrenja
- Mogućnost jedrenja u slučaju kvara pogonskog stroja
- Mala širina
- Dvoje ljudi potrebno za privez

Nedostaci jedrilica:

- Velik gaz
- Stabilnost
- Malo nadvođe
- Mala brzina (od 6 do maksimalno 10 čvorova)
- Izboj vijka pri vožnji krmom

3.2.2. Katamarani na jedra

Katamarani su vrsta plovila koja se sastoje od dva spojena trupa jednake veličine, a na svakom trupu nalazi se motor i kormilo. Katamarani su stabilna plovila zbog svoje širine, koja može dosegnuti čak i do 10 metara. Ova vrsta plovila opremljena je jednim jarbolom koji se nalazi na otprilike sredini katamarana te pružaju tradicionalno iskustvo jedrenja. Katamarani na jedra duljine su od 11 do 24 metra, širine od 4 do 10 metara i gazom do 1,5 metar. Dva motora katamaran čine jednostavnim za manevriranje, katamaran se može okrenuti oko svoje osi uz pomoć dva motora. U slučaju otkazivanja jednog od motora katamaran je u mogućnosti ploviti

s drugim motorom do sigurne luke što gostima na katamaranu daje dodatnu sigurnost u plovidbi.

Moderni katamaran najčešće ima 4 kabine s kupaonicom, te salon i kokpit gdje se može smjestiti oko 12 ljudi ⁹. Kokpit i salon se nalaze na istoj palubi što daje osjećaj prostranosti. Kabine su također prostrane i zahvaljujući dobro pozicioniranim prozorima i otvorima, pune prirodnog svjetla koje čini unutrašnjost još svjetlijom. Pramčana paluba između trupova ima veliki prostor za sunčanje. Kapacitet katamarana ovisi o veličini, a kreće se od 6 od 12 ležajeva. Katamarani pružaju komfor, sigurnost i prostor koji jedrilica često ne može pružiti, a imaju flybridge, te time asociraju na motorne jahte. Flybridge na katamaranima je mjesto odakle se upravlja katamaranom, najčešće je to i najviše mjesto na trupu katamarana odakle se pruža pregled svih dijelova katamarana. Na nekim vrstama katamaranima krma je nepregledna s flybridga, te su takvi katamarani opremljeni kamerom na krmi za jednostavnije i bolje manevriranje. Flybridge je najčešće smješten na desnoj strani katamarana pa je jednostavniji privez katamaranom s desnim bokom zbog preglednosti. Katamarani svojom veličinom i širinom zahtijevaju minimalno troje ljudi za privez, te također sidrenje na katamaranu je malo kompliciranije nego na ostalim plovilima. Na katamaranima prilikom sidrenja je potrebno postaviti „trokut“. Kad se ispusti dovoljna količinu lanca za sigurno sidrenje na provi se nalazi „trokut“ i potrebno ga je povezati s lancem od sidra kako bi trokut predao silu lanca i sidra na oba trupa katamarana, a pritom maknuo silu sa sidrenog vinča katamarana. Zbog svoje stabilnosti i tromosti katamarana pruža dojam slabijeg vjetera i stanja mora nego što zapravo jest, te može prevariti o trenutnom stanju mora i vjetera, zbog toga jačinu vjetera treba provjeravati na instrumentima. Kad vjetar puše u bok katamarana, zbog visokog nadvođa, katamarani se susreću s velikim površinama trupa izloženim vjetru te tendenciju bočnog zanosa katamarana. Tijekom manevriranja pri vjetru u bok treba imati na umu nadvodnu površinu katamarana i minimizirati bočni zanos katamarana tijekom manevriranja. Katamaran zbog manjeg gaza (maksimalno 1,5 metar) omogućuje privez ili sidrenje u plitkim uvalama i privez u marinama.

Prednosti katamarana na jedra:

- Stabilnost
- Pogon na motor i jedra
- Sigurnost

⁹ Najam katamarana <https://www.yachtholiday.com/hr/katalog-jahti/katamaran> (22.06.2023)

- Mali gaz
- Manevarske karakteristike
- Prostranost
- Veliko nadvođe
- Kapacitet osoba

Nedostaci katamarana na jedra:

- Velika širina
- Mala brzina (od 6 do maksimalno 9 čvorova)
- Pronalazak veza u marinama
- Cijena veza (zauzimaju dva veza zbog svoje širine)
- Visoka cijena najma
- Zapljuskivanje mosta između trupova na valovima i stvaranje buke
- Lošiji za jedrenje nego jedrilice
- Minimalno 3 ljudi potrebno za privez

Katamarani su jedni od najpopularnijih tipova čarter brodova u zadnjih nekoliko godina u Hrvatskoj, katamarani će uskoro činiti 50 % čarter tržišta. Najpopularniji brendovi katamarana za najam su Lagoon, Bali, Sunreef, Doufour i Fontaine Pajot. Cijena tjednog najma katamarana kreće se od 4 000 do 10 000 eura za katamarane duljine oko 14 metra. Katamarani se mogu iznajmiti s posadom ili bez posade, kod većih katamarana preko 18 metra najam s posadom je obavezan. Najam katamarana je pogodan obiteljima s više članova i djecom zbog svoje sigurnosti, prostranosti, stabilnosti itd.

Na krmi katamarana na oba tupa nalazi se platforma koja omogućuje ulazak i izlazak u more, između trupova na krmi nalazi se nosač za gumenjak. Katamarani su najčešće opremljeni s gumenjakom oko 4 metra i vanbrodskim motorom oko 30 ks, ovisno o veličini katamarana i potrebama vlasnika ili iznajmljivača veličina gumenjaka može varirati. Katamarani opremljeni s gumenjakom dobivaju na neovisnosti tijekom plovidbe i ne moraju se nalaziti u marini u slučaju potrebe za odlazak na kopno.

Slika 2. Katamaran Lagoon 450 F

Izvor: <https://12knots.com/en/yacht-charter/lagoon-450-flybridge/marla-mmk3256654810000104668/>
(26.06.2023.)

Katamaran Lagoon 450 F spada u srednju veličinu katamarana, to je katamaran s flybridge što je u nazivu katamarana naznačeno sa slovom F. Lagoon je francuski proizvođač katamarana osnovan 1984. godine. Katamaran Lagoon 450 F je najprodavaniji katamaran u svojoj klasi u svijetu. Inovativni i revolucionarni dizajn sa flybridgem ovaj je model učinio kao najbolju verziju katamarana za vlasnike i goste. Kod kupnje katamarana postoji mogućnost „vlasničke“ i „čarter“ verzije katamarana, ovisno za koju namjenu će se katamaran koristiti, pa tako na primjer čarter katamarani imaju odvojene kabine u provi trupova za posadu i broj kabina je veći u odnosu na vlasničku verziju katamarana.

Tablica 1. Tehničke karakteristike Katamarana Lagoon 450 F

Tip	Katamaran
Duljina preko svega	13,96 m
Širina	7,87 m
Gaz	1,30 m
Deplasman	15,50 t

Motor	Janmar 2 x 55 KS
Maksimalna brzina	9 čv
Putna brzina	8 čv
Prosječna potrošnja goriva	20 l/ h
Kabine	4
WC/ Tuš	4
Ležajevi	8 +2
Tank goriva	1 000
Maksimalni broj osoba	12

Izvor: Pripremio student prema podacima sa <https://cro-yachting.com/lagoon-450-f/> (26.06.2023.)

Katamaran Lagoon 450 F je opremljen sa klasičnim glavnim jedrom, radarom, generatorom, GPS, roštiljem, klima uređajem, grijanjem, wifi, motornim gumenjakom, daskom za veslanje, itd. Na katamaranu se nalaze 4 kabine sa duplim krevetima te još 2 kabine sa jednim ležajem na svakom trupu u provi za 2 člana posade.

Slika 3. Katamaran Lagoon 450

Izvor: <https://www.yachtholiday.com/hr/charter/lagoon-450-arctic-prince-marina-kastela/6081> (26.06.2023.)

Omjer duljine, širine i gaz-a ovom katamaranu daju sjajne performanse tijekom boravka na moru. Katamaran svojom duljinom pruža mogućnost ulaska u manje uvale ili marine, a zbog malog gaza pruža mogućnost prilaza u plitko more. Katamaran Lagoon 450 F pogonjen je sa dva motora, sa svakim motorom od 55 konjske snage što omogućuje putnu brzinu od 8 čvorova. Jarbol na katamaranu Lagoon 450F dugačak je 23 metra, a glavno jedro na katamaranu iznosi 81 m² te prednje jedro/genova iznosi 50 m².

3.3. MOTORNI BRODOVI

3.3.1. Motorne jahte

Motorna jahta jest plovni objekt na motorni pogon za sport i razonodu, neovisno o tome koristi li se za osobne potrebe ili za gospodarsku djelatnost, a čija je duljina trupa veća od 15 metara i koji je namijenjen za dulji boravak na moru, te koji je osim posade ovlašten prevoziti do 12 putnika¹⁰. Podjela jahti po veličini je od 15 do 24 metra i od 24 metra i veće. Velika putnička jahta jest jahta duljine trupa jednakog 24 metra ili većeg te koja je osim posade ovlaštena prevoziti više od 12, ali ne više od 36 putnika. Prema uobičajenim pomorskim

¹⁰ Pomorski zakonik, Članak 5. stavka 13. (NN 26/15, 17/19)

uzancama jahta ima kabinu s najmanje dva ležaja, zahod i kuhinju. Glavne karakteristike motornih jahti, a ujedno i njihove prednosti naspram nekih drugih tipova, su brzina i udobnost.

Slika 4. Motorna jahta Custom Line Navetta 26

Izvor: <https://www.mennyacht.com/hr/boat/navetta-26-friends-boat/#gallery-5> (07.07.2023.)

Tablica 2. Tehničke karakteristike Motorne jahte Custom Line Navetta 26

Tip	Motorna jahta
Duljina preko svega	26,22 m
Širina	6,93 m
Gaz	2,16 m
Deplasman	83 t
Motor	Man 2 x 900 KS
Maksimalna brzina	14 čv
Putna brzina	10 čv
Prosječna potrošnja goriva	150 l/h za 10 čv
Kabine	5
WC/ Tuš	4
Ležajevi	8 + 4

Tank goriva	12400 ltr
Maksimalni broj osoba	12

Izvor: Pripremio student prema podacima sa <https://www.yacht-in.com/yacht-for-charter/navetta-26-friends-boat/70> (07.07.2023.)

Motorna jahta Custom Line Navetta 26 spada u kategoriju jahti preko 24 m duljine te je izrađena od plastike. Ovu jahtu pokreću dva Man motora, svaki motor po 900 ks, te postiže maksimalnu brzinu od 14 čvorova. Kapacitet ove jahte sastoji se od 8 ležaja za goste i 4 za članove posade. Cijena tjednog najma ove jahte iznosi od 43 000 eura do 53 000 eura ovisno o periodu godine kad se iznajmljuje.

U usporedbi s jedrilicama, motorni brodovi imaju manji gaz te mogu jednostavnije usidriti u manje i pliće uvale, a jednostavni su za upravljanje, pa ne zahtijevaju veliko iskustvo i stručnost u navigaciji. Motorne jahte su udobni, prostrani, lijepo uređeni i potpuno opremljeni te stabilniji od jedrilica. Jedna od najznačajnijih karakteristika motornih jahti jest njihova brzina. Jahte omogućuju da se u kratkom vremenskom periodu posjete brojna mjesta. Prosječna putna brzina motornih jahti je oko 20 čvorova. Motorne jahte su opremljeni u skladu s najvišim charter standardima uključujući jet ski, sea-bob, opremu za ronjenje, dasku za veslanje i druge igračke za vodene sportove.

Zbog veličine, snage i cijene motorne jahti mogu se unajmiti isključivo s barem jednim članom posade. Na ovoj vrsti plovila najčešće postoji posebna kabina s kupaonicom za posadu. Motorne jahte troše puno više goriva u usporedbi s jedrilicama ili katamaranima na jedra ¹¹.

Prednosti motorne jahte:

- Brzina
- Mali gaz
- Stabilnost
- Dodatna oprema (jet ski, sea bob)
- Kapacitet putnika

Nedostaci motorne jahte:

- Visoka cijena najma

¹¹ Motorni brodovi, <https://www.croatia-yacht-charter.com/hr/motor-boats.asp> (22.06.2023.)

- Velika potrošnja goriva
- Obavezan najam s posadom

Popularni brendovi motornih jahti koji se mogu izdvojiti su: Maiora, Benetti, Ferretti, Elegance, Azimut, Princess, Pershing i Sunseeker.

3.3.2. Guleti

Guleti su tradicionalni drveni motorni brodovi/jedrenjaci na jedra. Guleti su drveni brodovi duljine u rasponu od 15 do 45 metara i širine oko 8 metara te nude od 8 do 20 ležajeva, napravljeni su po uzoru na stare turske brodove. Guleti mogu i jedriti kad je vjetar pogodan, ali ipak većinu vremena se pokreću na motor.

Slika 5. Gulet Bonaventura

Izvor: https://www.yachtholiday.com/hr/charter/bonaventura-bonaventura-gradska-luka-split/3178?date_from=2023-06-03&date_to=2023-06-10 (19.06.2023.)

U nastavku se nalazi tablica sa karakteristikama guleta Bonaventura sa slike iznad:

Tablica 3. Tehničke karakteristike guleta Bonaventura

Tip	Gulet
Ime guleta	Bonaventura
Godina	2003

Duljina preko svega	28,50 m
Širina	6,50 m
Gaz	2,80 m
Motor	1 x 320 ks
Maksimalna brzina	11 čvorova
Kabine	5
Ležajevi	10 + 2
WC/Tuš	6

Izvor: Pripremio student prema podacima sa <https://www.croatia-holidays-charter.com/hr/guleti-i-jedrenjaci/gulet-bonaventura-175> (25.06.2023.)

Najam guleta s profesionalnom posadom je obavezan te broj članova posade ovisi o veličini guleta, a to najčešće čine zapovjednik, dva mornara, hostesa te kuhar. Kabine na guletima su veće, prostranije i luksuznije od onih na drugim plovilima za najam. Za razliku od drugih modernih plovila guleti pružaju tradicionalnu atmosferu. Guleti nude širok izbor opreme za rekreaciju što čini krstarenje na guletu jako zanimljivijim iskustvom.

Oprema za rekreaciju:

- Gumenjaka
- Vanbrodski motor
- Jet ski
- Water ski
- Wakeboard
- SUP
- Kanu
- Oprema za ronjenje
- Pribor za ribolov

Cijena najma guleta kreće se od 8 000 eura pa sve do 20 000 eura za tjedno krstarenje. Ukupna cijena čartera uključuje troškove: brod, posada (zapovjednik, kuhar, konobar), gorivo,

troškovi u marini i dozvola za plovidbu. Treba svakako imati na umu da su guleti veća plovila te većeg kapaciteta od jedrilica i katamarana te je normalno da je i njihova cijena veća u usporedbi sa jedrilicama i katamaranima.

Prednosti Guleta:

- Stabilnost
- Prostranost
- Broj ležjeva
- Privatnost
- Brojna oprema za rekreaciju
- Mogućnost pogona na motor i jedra

Nedostaci Guleta:

- Brzina (Maksimalna do 12 čvorova)
- Najam obavezan s posadom
- Veliki gaz

3.3.3. Motorni katamarani

Motorni katamarani su plovila koja se sastoje od dva identična trupa koji su povezani palubom, na kojima se nalaze jaki motori s kormilom. Motorni katamarani slični su katamaranima na jedra samo nisu opremljeni s jarbolom što im ne daje mogućnost plovidbe na jedra, ali zato su opremljeniji jačim motorima koji im daju mogućnost velike brzine. Duljina ovih plovila kreće se od 11 metara pa do 20 metara, širine do 10 metara i gazom od 1,3 metra. Dva trupa motornih katamarana imaju mnogo manji otpor vode nego brodovi s jednim trupom, a kao rezultat, cijena potrošenog goriva tijekom tjednog najma je puno manja. Ovisno o jačini ugrađenih motora na motornom katamaranu mogu dosegnuti brzinu od 22 čvora, što je doista velika brzina za vrstu ovog plovila. Kokpit i salon na motornom katamaranu se nalaze na istoj palubi što daje osjećaj prostranosti. Kabine katamarana su prostrane i zahvaljujući dobro pozicioniranim prozorima i otvorima pružaju lijepi pogled i dovoljno dnevne svjetlosti. Paluba motornog katamarana je široka i bez prepreka na njoj. Zahvaljujući niskim krmnim palubama, motorni katamarani pružaju jednostavan pristup vodi,¹² što je pogodno za sportske aktivnosti te ulazak i izlazak iz gumenjaka. Zadnjih nekoliko godina motorni katamarani su sve veći izbor

¹² Motorni katamarani, <https://www.yachtholiday.com/hr/katalog-jahti/motorni-katamaran> (09.07.2023.)

vlasnika i charter kompanija. Vodeći proizvođači motornih katamarana su Fountaine Pajot, Lagoon, Nautitech, Bali i Privilege.

Prednosti motornog katamarana:

- Brzina
- Stabilnost
- Prostranost
- Gaz
- Manevarske karakteristike
- Potrošnja goriva
- Mogućnost plovidbe s jednim motorom

Nedostaci motornog katamarana:

- Širina
- Pronalazak veza
- Visoka cijena najma
- Zapljuskivanje mosta između trupova na valovima i stvaranje buke
- Nemogućnost jedrenja
- Mala površina natkrivene palube

Visoka nadvodna površina (tj. nadvođe) katamarana ima svoje prednosti i nedostatke, pa kao pozitivna karakteristika je stajaća visina u trupovima, velik unutrašnji volumen katamarana, a kao negativna karakteristika je velika izloženost bočnom vjetru kao što su poteškoće u manevriranju tj. zanos katamarana i poteškoće u držanju kursa pri jakom bočnom vjetru.

Slika 6. Motorni katamaran Lagoon 40

Izvor: <https://www.happycharter.com/en/boat/lagoon-40-motor-kat-c23041> (08.07.2023.)

Lagoon 40 spada u srednju veličinu katamarana na motorni pogon. Ovaj katamaran nudi dosta prostora na krmu, pramcu i zaštićeni kokpit. Prostrani kokpit sa salonom povezan je velikim kliznim vratima s kojim je povezan veliki prostor unutrašnjeg i vanjskog dijela katamarana. Upravljanje katamarana je na desnoj strani na tkz. flybridge, odakle se pruža najbolji pregled cijelog katamarana. Ovaj katamaran sastoji se od 6 kabina od kojih su 4 namijenjene za goste katamarana, a 2 za posadu katamarana. Cijena najma ovog katamarana kreće se od 3 000 eura do 8 500 eura za tjedni najam, bez skipera i goriva.

Tablica 4. Tehničke karakteristike motornog katamarana Lagoon 40

Tip	Motorni katamaran
Duljina preko svega	11,99 m
Širina	6,79 m
Gaz	0,91 m
Deplasman	14,53 t

Motor	Janmar 2 x 110 KS
Maksimalna brzina	16 čv
Putna brzina	10 čv
Prosječna potrošnja goriva	12 l/h
Kabine	4 + 2
WC/ Tuš	4
Ležajevi	8 + 2
Tank goriva	700 l
Maksimalni broj osoba	12

Izvor: Pripremio student prema podacima sa <https://www.catamaran-croatia-charter.com/catamaran/lagoon-40-my-power-catamaran/#> (08.07.2023.)

Motorni katamarani su novitet i polako uzimaju svoje mjesto na čarter tržištu. Velika površina unutrašnjeg i vanjskog prostora, luksuzna oprema, brzina i jednostavno upravljanje su glavne karakteristike. Motorni katamarani objedinjuju najbolje karakteristike motornih jahti i običnih katamarana na jedra, veliku brzinu, stabilnost, prostranost i luksuz.

3.3.4. Mala motorna plovila gliseri i gumenjaci

Gliseri i gumenjaci su mala motorna plovila koja se iznajmljuju u opciji dnevnog najma pri čemu se plovilo iznajmljuje bez usluge smještaja jer ne postoji fizička mogućnost za višednevni najam. Ova vrsta plovila su duljine otprilike 8 metara duljine, širine do 2 metra, a pogonjena mogu biti izvanbrodskim ili unutarnjim motorom kojim se snaga može od 50 do 300 ks.

Prednost takvih plovila za najam jest za goste koji su smješteni u hotelu ili u nekom drugom smještaju na obali. Ova vrsta plovila mogu se iznajmiti sa skiperom ili bez skipera, a za upravljanje je potrebna dozvola za upravljanje brodicom.

4. DULJINA TRAJANJA ČARTERA

4.1. JEDNODNEVNI ČARTER

Jednodnevni čarter je najam plovila na nekoliko sati, dio dana ili čitav dan. U gradovima na moru predstavljaju značajnu dopunu turističke ponude. U jednodnevnom čarteru prevladavaju manja i jeftinija plovila bez posade. Plovila jednodnevnog najma najčešće su od 4 do 10 metara duljine i širine do 3 metra. Plovila za jednodnevni najam su otvorenog tipa ili sa malom kabinom s dva ležaja i malim toaletom. Takva vrsta plovila opremljena je s izvanbrodskim motorom u rasponu od 50 do 350 konjske snage. Jedno od prednosti najma plovila na nekoliko sati je što pruža mogućnost da se s morske strane dođe do mjesta gdje nije moguće doći s kopnene strane radi nepristupačnosti terena.

Na slici ispod prikazan je Quicksilver 755 SunDeck 2022, duljinom preko svega 7,23 metra, izvan brodskim motorom Mercury F300 XL V8 Verado, te sa maksimalnim kapacitetom od 8 osoba. Na plovilu se nalazi kabina s dva ležaja i wc-om.

Slika 7. Plovilo Quicksilver 755 SunDeck 2022

Izvor: <https://www.mcp.hr/iznajmljivanje-plovila/najam-glisera1/quicksilver-activ-755-sundeck-2022>
(15.06.2023.)

Cijena najma plovila za jednodnevni najam kreće se od 150 do 1 000 eura. U cijenu najma nije uključeno gorivo i skiper.

Ovaj vrsta plovila ima dosta pozitivnih karakteristika od kojih se ističu prije svega velika brzina, mali gaz, mala masa plovila, jednostavnost upravljanja i te ih je moguće upravljati s osnovnom dozvolom za vođitelja brodice. Nedostaci za ovaj tip plovila su mali prostor natkrivenog područja i velika potrošnja goriva. Ovu vrstu plovila može se iznajmiti i na više dana.

4.2. VIŠEDNEVNI I TJEDNI ČARTER

U višednevnom i tjednom čarteru prevladavaju veća plovila kao što su jedrilice, motorne jahte, katamarani i guleti. Jedrilice i katamarani na jedra su najzastupljeniji u tjednom najmu, a slijede ih jahte i guleti. Takve vrste plovila uključuju najčešće jednog ili više članova posade. Tjedni najam najčešće započinje od subote do subote, postoji mogućnost iznimkama. Tjedni najam plovila započinje sa pregledom plovila u popodnevnim satima u subotu od 15 sati te sve do sljedeće subote u jutarnjim satima do 10 sati kako bi se plovilo pregledalo i pripremilo za sljedeći najam.

4.3. PROSJEČNA DULJINA TRAJANJA NAJMA PLOVILA U HRVATSKOJ

Nautičari u hrvatskom čarteru ostvaruju prosječno 9 noćenja, a na vlastitim plovilima, plovilima u vlasništvu prijatelja ili rođaka i u inozemnom čarteru 16 noćenja. Zabilježen je udio kraćih boravaka, a smanjuje se udio dužih boravaka.

Prosječna duljina boravka nautičara smanjena je sa 16 noćenja u 2004. godini na 14 noćenja u 2007. godini te na 12 noćenja u 2012. godini. Prema statistici TOMAS Nautike 2012. g. na plovilima u hrvatskom čarteru ostvaruje se znatno manji broj noćenja, prosječno 12 noćenja. Na plovilima koja su u vlasništvu/suvlasništvu ostvarivalo se prosječno 16 noćenja. Pri tome, kod čarteraša je znatno zastupljeniji boravak od 4 do 7 noćenja, a znatno rjeđi boravak u trajanju od 15 i više noćenja. U 2017. godini hrvatski čarter ostvaruje prosječno 8 noćenja, a na vlastitim plovilima, plovilima u vlasništvu prijatelja ili rođaka i u inozemnom čarteru 13 noćenja. Zabilježeno je kontinuirano skraćivanje plovidbe za otprilike 2 noćenja, pa je tako u 2022. godini prosječna duljina trajanja plovidbe iznosila 7 dana, a ostala plovila od kojih je većina u vlasništvu/suvlasništvu prosječno 9,5 noćenja. Također, smanjen je udio noćenja u marinama s 59% u 2017. na 49% u 2022., a povećan udio noćenja u lukama otvorenim za javni promet, na bovi i na sidru ¹³.

¹³ Z. Marušić, TOMAS Nautika, Ministarstvo turizma i sporta, Institut za turizam

5. ANALIZA TRŽIŠTA ČARTER PLOVILA U RH

Hrvatska ima jednu od najvećih čarter flota na svijetu. Za najam je dostupno više od 4200 različitih vrsta jedrilica, motornih brodova, katamarana i jahti. U nautičkom čarteru Hrvatska je svjetska velesila te pokriva čak oko 40% svjetske čarter flote. Prema podacima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture u RH je 2022. godine je ukupno registrirana 5 251 brodice, 154 motornih jahta i 934 jahti na jedra za najam, te je aktivno gotovo 953 čarter tvrtke.

Tijekom posljednjih dva desetljeća u Hrvatskoj nautički čarter pozicionirao se kao strateški značajan doprinos sezonalne distribucije i pozicioniranje naše zemlje među najboljima u svijetu za nautički turizam. Nautički čarter po svojoj prirodi fokusiran je na razdoblje povoljnijih vremenskih uvjeta. U Hrvatskoj taj interval započinje od svibnja i traje do listopada, iako nautički čarter pridonosi i razvija vansezonsko razdoblje godine, koji započinje u proljeće.

Jadran se može podijeliti na 3 turističke regije:

- Sjeverni Jadran
- Srednji Jadran
- Južni Jadran

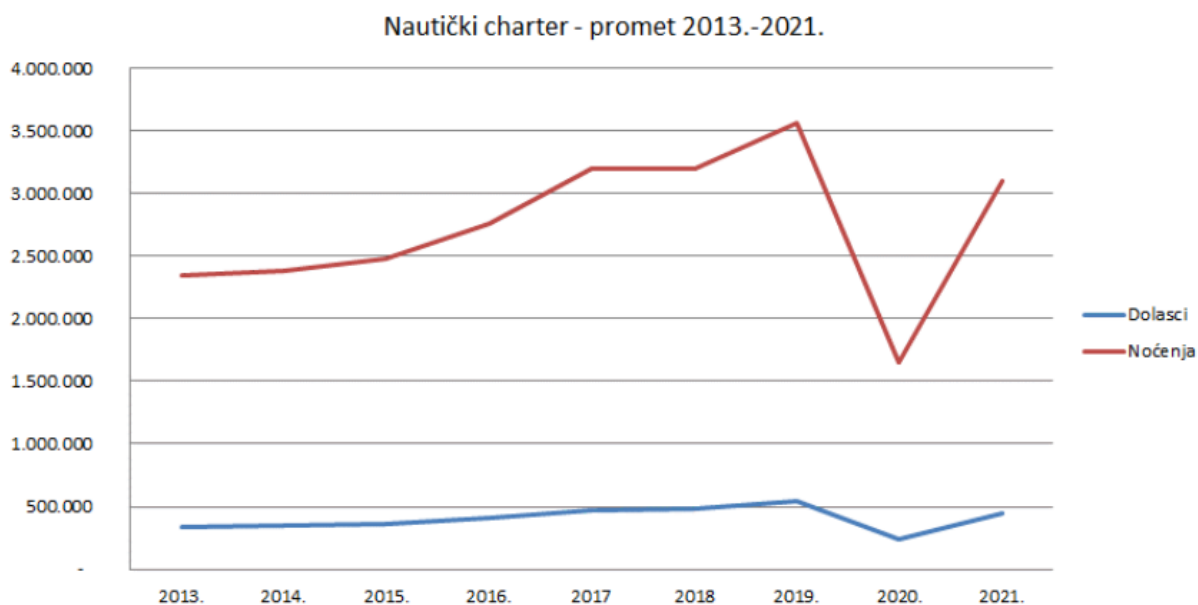

Slika 8. Karta podjele Jadrana

Izvor: Državni hidrometeorološki zavod - prognoza za pomorce <https://www.plovput.hr/radijska-sluzba/emitiranje-msi-informacija> (13.07.2023.)

Nautički čarter u Hrvatskoj prati se putem sustava eCrew Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture. Pokazatelji sustava eCrew integriraju se u ukupnu turističku statistiku sustava eVisitor. Sustav eCrew omogućuje čarter kompanijama online prijavu popisa posade i putnika – Liste posada i putnika (Crew liste), najkasnije do trenutka isplovljenja plovila. Čarter kompanija koja ne pruža usluge smještaja/noćenja gostiju na plovilu nije dužna podnijeti zahtjev za eCrew Ministarstvu.

Na grafikonu 1. vidi se uzlazna putanja u broju dolazaka i broju noćenja u periodu od 2013. godine do 2019. godine. Skok u broju noćenja vidi se od 2016. godine, a vrhunac se doseže 2019. godine. Nagli pad u broju dolazaka i noćenja zabilježen je u 2020. godini kada je turizam u Hrvatskoj, kao i u svijetu, doživio slom zbog pandemije COVID-19.

Garfikon 1. Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2022,

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA -izdanje 2022

5.1. STANJE TRŽIŠTA ČARTER PLOVILA U RH

Od osamostaljenja Hrvatske, charter je doživio veliki porast te iz godine u godinu broj charter plovila i charter agencija se povećava. Prema svim parametrima i istraživanjima Hrvatska je nautička hit-destinacija. Zbog svojih prirodnih ljepota i karakteristika te zemljopisnog položaja u Europi i Sredozemlju naše more, obala i otoci predstavljaju među najpoželjnijim destinacijama za nautički turizam. Dobri i povoljni uvjeti za jedrenje te plovidbu tijekom velikog dijela godine prednosti su Hrvatske. Hrvatskoj, opći i socijalni čimbenici daju prednosti u nautičkoj ponudi kao što su čistoća mora, ljepota krajolika, ekološka očuvanost obale te osjećaj sigurnosti u zemlji dodatno privlači goste da dolaze u Hrvatsku.

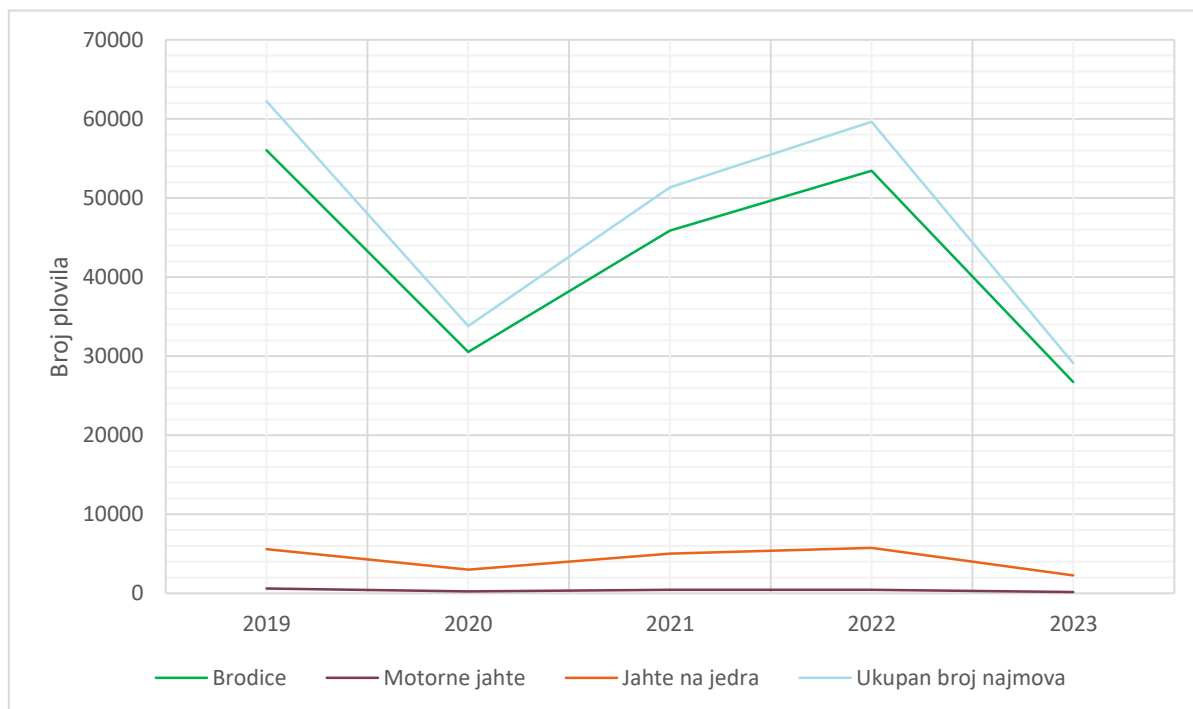
Statistika je prikupljena u razdoblju od 01.01. do 31.08. za 2019., 2020., 2021. i 2022. godinu te za 2023. godinu u razdoblju od 01.01.2023 do 30.06.2023. Statistika je prikupljena prema podacima eCrew. Charter kompanija koja ne pruža usluge smještaja/noćenja gostiju na plovilu nije dužna podnijeti Zahtjev za eCrew Ministarstvu.

Tablica 5. Ukupan broj najмова prema vrsti plovila u razdoblju od 2019 do 07/2023

VRSTE	2019	2020	2021	2022	07/2023
BRODICE	56 046	30 531	45 864	53 457	26 717
MOTORNE JAHTE	621	261	453	452	152

JAHTE NA JEDRA	5 580	3 015	5 028	5 738	2 252
UKUPAN BROJ NAJMOVA	62247	33 807	51 345	59 647	29 121

Izvor: Pripremio student prema podacima Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (iznajmljivanje jahti i brodica u vremenskom razdoblju od 01.01. do 31.08.) <https://mmpi.gov.hr/more-86/nautika-121/statisticki-izvjestaji/23344> (15.07.2023.)

Garfikon 2. Ukupan broj najмова prema vrsti plovila

Izvor: Pripremio student prema podacima Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (iznajmljivanje jahti i brodica u vremenskom razdoblju od 01.01. do 31.08.) <https://mmpi.gov.hr/more-86/nautika-121/statisticki-izvjestaji/23344> (15.07.2023.)

Tabličnim (tablica 5.) i grafičkim (grafikon 2.) prikazima može se vidjeti ukupan broj najмова plovila u razdoblju od 2019. godine do srpanja 2023. godine. 2023. godina je izuzeta iz analize ovog grafikona, budući da su statistički prikazani podaci samo za polovicu godine, pa samim time ne daju stvarnu sliku tržišta u toj godini. U 2020. godini vidi se nagli pad broja najмова svih vrsta plovila. Razlog tome je pandemija COVID-19, koja je osim na nautički turizam, imala veliki i negativan utjecaj na cjelokupni turizam u svijetu. Najdrastičniji pad u broju najмова plovila vidi se na najmovima brodice, koji bilježi smanjenje gotovo 26 000 najмова brodice u jednoj godini. Brodice su prema podacima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture najčešća vrsta charter plovila za najam, što je i za očekivati budući da se brodice izmamljuju najčešće na dnevni ili višednevni charter pa im je i cijena najniža, odnosno najpristupačnija. Međutim, broj najмова brodice u 2022. nije uspio dostignuti rezultate iz 2019. godine (gotovo 2 600 manje najмова brodice). Jednake trendove prati i broj najмова motornih jahti. Broj

najmova jahti na jedra je također manji 2020. godine, ali za razliku od brodica i motornih jahti, broj najmova jahti na jedra je bio veći u 2022. godini nego 2019. godine.

Promatrajući razdoblje od 2019. do 2023. godine vidljivo je kako je najbolja godina u nautičkom turizmu bila 2019. kad je ostvareno sveukupno 62 247 najmova svih vrsta plovila. Povećanje je bilo očekivano 2020. godine, no COVID-19 pandemija je navedeno zaustavila i broj najmova iznosio je gotovo u pola manje nego godinu ranije. Bez obzira na lošije brojke u odnosu na 2019. godinu, nautički turizam je jedan od rijetkih vrsta turizma koji je „popravio“ turističku sezonu, razlog tome je činjenica kako se kod nautičkog turizma može ploviti i ne biti u doticaju s drugima u tolikoj mjeri kao što je slučaj kod drugih vrsta turizma. U toku pandemije zabilježena je aktivnost u čarteru uzduž cijele Hrvatske obale. Republika Hrvatska je tijekom pandemije za čarteraše bila sigurna destinacija za boravak. U prvih devet mjeseci 2022. godine ostvareno je 59 647 najmova plovila.

5.1.1. Stanje tržišta čartera prema tipu plovnog objekta

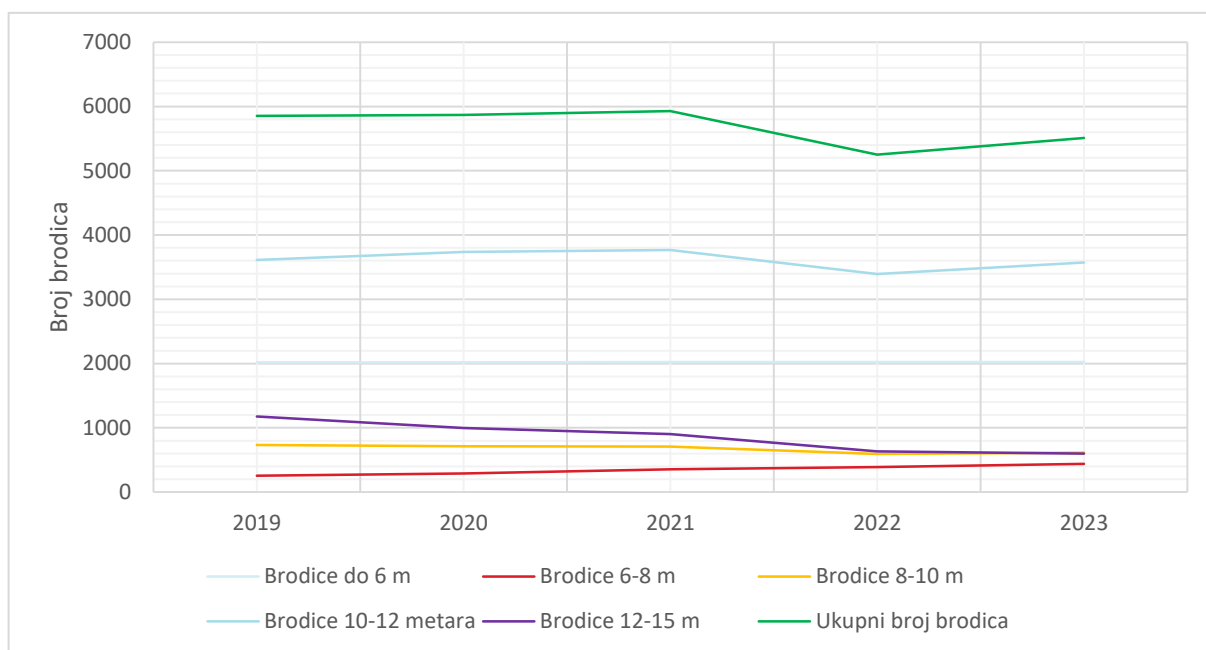
U Hrvatskoj se nalazi široka ponuda svih vrsta plovila, prema bilježenju statistike Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture prema vrsti podijeljeni su na: brodice do 6 m, brodice od 6-8 metara, brodice 8-10 metara, brodice od 10-12 metara i brodice od 12–15 metara. Druga vrsta su motorne jahte od 15-20 metara i motorne jahte preko 20 metara te treća vrsta jahte na jedra od 15-20 metara i jahte na jedra preko 20 metara.

U tablici ispod nalazi se broj ukupno registriranih brodica u Republici Hrvatskoj za čarter:

Tablica 6. Ukupno registriran broj brodica u RH za čarter u razdoblju od 2019 do 07/2023.

BRODICE	2019	2020	2021	2022	07/2023
do 6 metara	83	134	192	243	289
6-8 metara	253	290	357	390	438
8-10 metara	731	711	706	592	613
10-12 metara	3 612	3 738	3 768	3 394	3 572
12-15 metara	1 175	996	905	632	600
UKUPNI BROJ BRODICA	5 854	5 869	5 928	5 251	5 512

Izvor: Pripremio student prema podacima Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (iznajmljivanje jahti i brodica u vremenskom razdoblju od 01.01. do 31.08.) <https://mmpi.gov.hr/more-86/nautika-121/statisticki-izvjestaji/23344> (15.07.2023.)

Garfikon 3. Ukupno registriran broj brodica u RH za čarter u razdoblju od 2019 do 07/2023.

Izvor: Pripremio student prema podacima Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (iznajmljivanje jahti i brodica u vremenskom razdoblju od 01.01. do 31.08.) <https://mmpi.gov.hr/more-86/nautika-121/statisticki-izvjestaji/23344> (15.07.2023.)

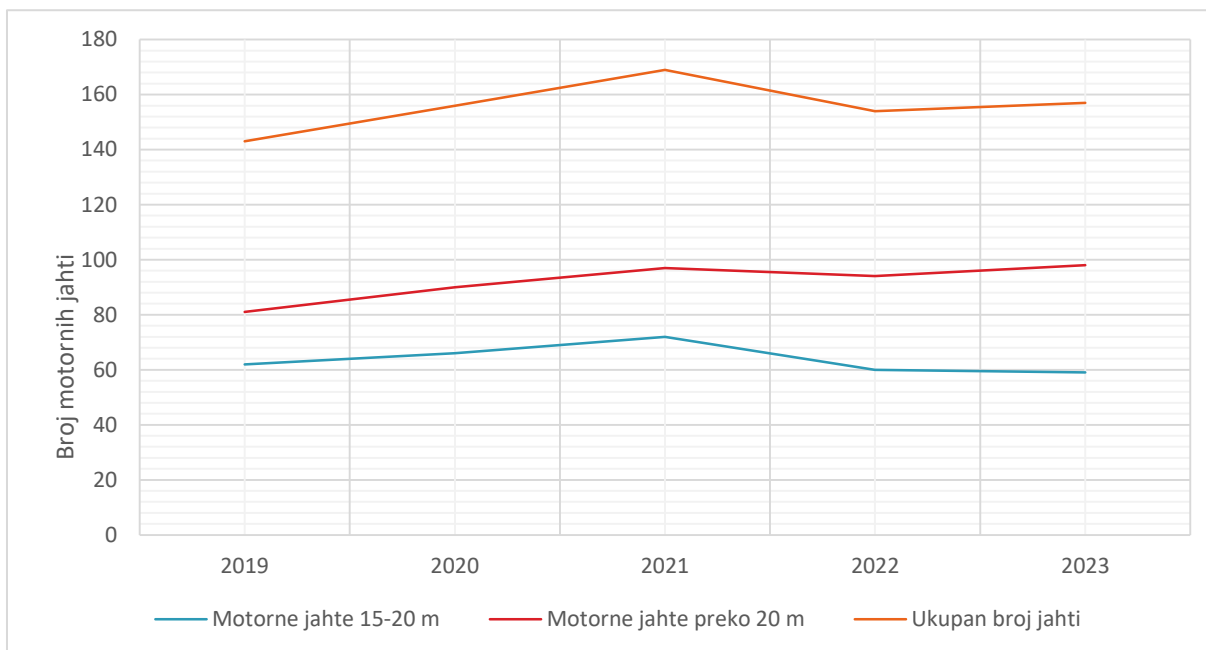
Obzirom na broj registriranih brodica u RH za čarter u razdoblju od 2019. do srpnja 2023., vidi se blagi porast u ukupnom broju brodica do 2021. godine, dok se 2022. bilježi blagi pad. Brodica 8-10 m, 10-12 m te brodica 12-15 m bilježe pad u broju plovila za čarter najam od 2021. do 2022., dok brodica do 6 m i brodica 6-8 m, bilježe rast u broju plovila za čarter najam od 2022. godine. Iz tabličnog prikaza (tablica 6.), da se zaključiti kako je najveći broj registriranih plovila za čarter u razdoblju 2019. do 2023. bilo vrste brodica 10-12 m. Svake godine u razdoblju 2019-2023. je registrirano preko 3 300 brodica 10-12 m.

Tablica 7. Ukupno registriran broj motornih jahti u RH za čarter u razdoblju od 2019 do 07/2023.

MOTORNE JAHTE	2019	2020	2021	2022	07/2023
15-20 Metara	62	66	72	60	59
Preko 20 Metara	81	90	97	94	98

UKUPAN BROJ JAHTI	143	156	169	154	157
--------------------------	------------	------------	------------	------------	------------

Izvor: Pripremio student prema podacima Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (iznajmljivanje jahti i brodica u vremenskom razdoblju od 01.01. do 31.08.) <https://mmpi.gov.hr/more-86/nautika-121/statisticki-izvjestaji/23344> (15.07.2023.)

Garfikon 4. Ukupno registriran broj motornih jahti u RH za charter u razdoblju od 2019 do 07/2023.

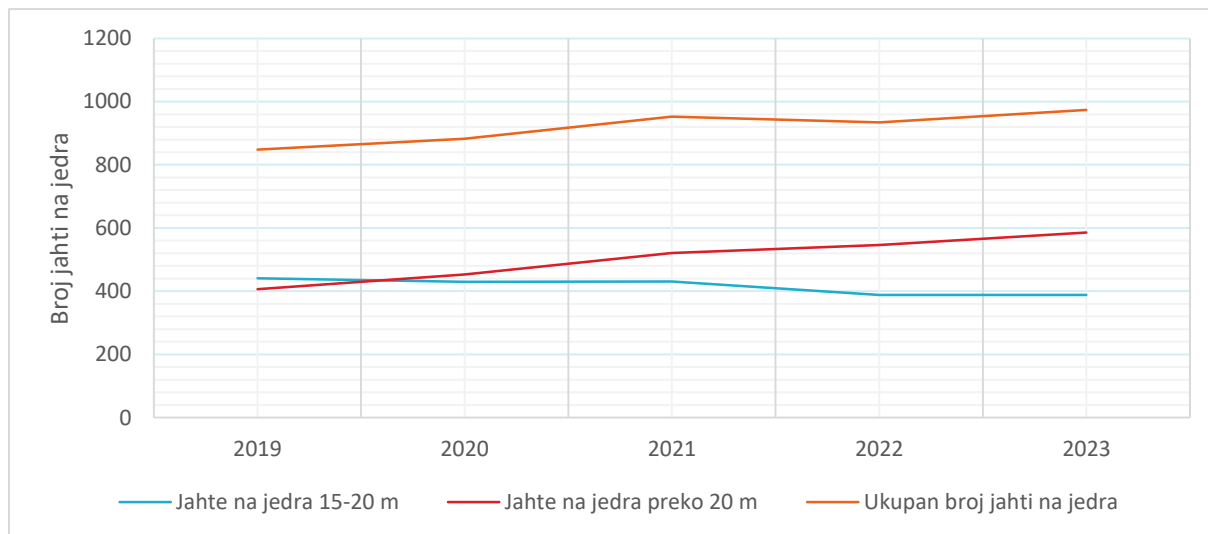
Izvor: Pripremio student prema podacima Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (iznajmljivanje jahti i brodica u vremenskom razdoblju od 01.01. do 31.08.) <https://mmpi.gov.hr/more-86/nautika-121/statisticki-izvjestaji/23344> (15.07.2023.)

Prema podacima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, najveći broj motornih jahti registriranih u RH za charter u razdoblju 2019. do 2023., bilo je u 2021. godini. U RH, veći je broj registriranih motornih jahti za charter preko 20 m, nego motornih jahti 15-20 m.

Tablica 8. Ukupno registriran broj jahti na jedra u RH za charter u razdoblju od 2019 do 07/2023.

JAHTE NA JEDRA	2019	2020	2021	2022	07/2023
15-20 Metara	441	430	431	388	388
Preko 20 Metara	407	453	521	546	586
UKUPAN BROJ JAHTI NA JEDRA	848	883	952	934	974

Izvor: Pripremio student prema podacima Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (iznajmljivanje jahti i brodica u vremenskom razdoblju od 01.01. do 31.08.) <https://mmpi.gov.hr/more-86/nautika-121/statisticki-izvjestaji/23344> (15.07.2023.)

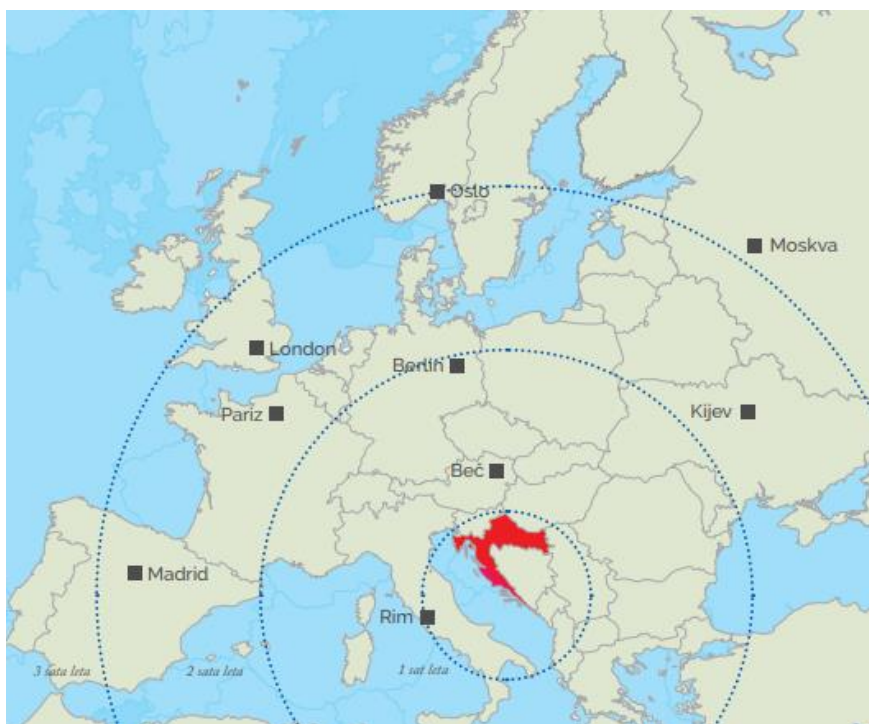
Grafikon 5. Ukupno registriran broj jahti na jedra u RH za čarter u razdoblju od 2019 do 07/2023.

Izvor: Pripremio student prema podacima Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (iznajmljivanje jahti i brodica u vremenskom razdoblju od 01.01. do 31.08.) <https://mmpi.gov.hr/more-86/nautika-121/statisticki-izvjestaji/23344> (15.07.2023.)

Prema tabličnom (tablica 8.) i grafičkom (grafikon 5.) prikazu, u razdoblju 2019. do srpnja 2023. godine vidi se kontinuirani rast (osim 2022. kada se bilježi blagi pad) ukupnog broja registriranih jahti na jedra za čarter. Broj jahti na jedra 15-20 m za čarter najam postepeno se smanjuje od 2019. godine. Za razliku od jahti na jedra 15-20 m, jahte na jedra preko 20 m bilježe kontinuirani rast do srpnja 2023. godine, pa tako je u 2023. registrirano 179 plovila više nego u 2019. godini.

5.1.2. Stanje tržišta čarter plovila prema državljanstvu i plovnom objektu

Republika Hrvatska nalazi se u susjedstvu mnogih zemalja, s kojima je povezana s kvalitetnim cestovnim, pomorskim i zračnim putevima. Više od polovice čarter gostiju na našu obalu pristižu automobilom. Prema statistici Tomas Nautika gotovo 62% njih do polazne luke stiže automobilom, 29% čarteraša do polazne luke stiže sa zrakoplovom, a ostatak gostiju stiže vlakom, brodom ili drugim prijevoznim sredstvom. Nautičari s udaljenijih zemalja kao što su državljani iz Rusije, Švedske i Velike Britanije, najčešće dolaze zrakoplovom. Na slici ispod prikazano je kružnicama trajanje putovanja zrakoplovom.

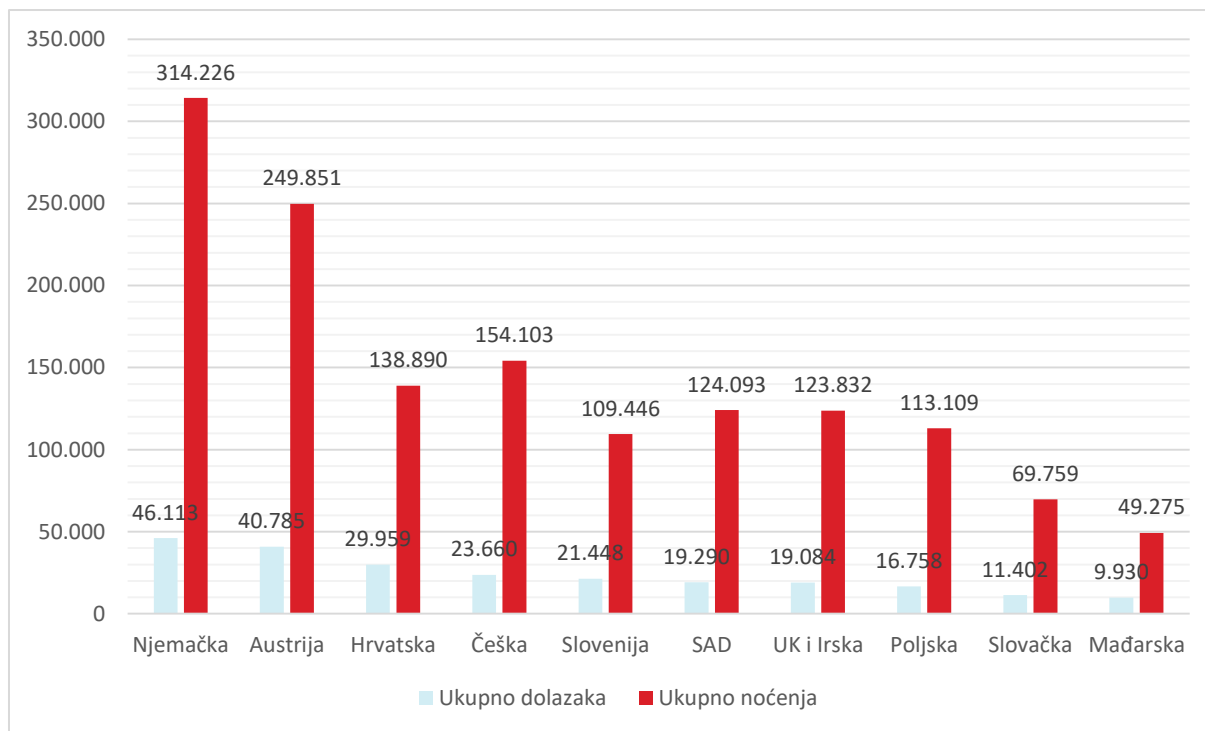
Slika 9. Prikaz duljine trajanja leta iz Hrvatske i drugih europskih zemalja

Izvor: Nautička Hrvatska HTZ_2021_HR_Nauticka-brosura

Tablica 10. Broj charter gostiju koji su došli u razdoblju od 01.01.2022 do 31.07.2022 prema državljanstvu i plovnom objektu

Država	Hrvatska brodica		Hrvatska jahta		Brod		Strana brodica		Strana jahta na jedra		Strana motorna jahta		Ukupno dolazaka	Ukupno noćenja
	Broj dolazaka charter gostiju	Broj noćenja charter gostiju	Broj dolazaka charter gostiju	Broj noćenja charter gostiju	Broj dolazaka charter gostiju	Broj noćenja charter gostiju	Broj dolazaka charter gostiju	Broj noćenja charter gostiju	Broj dolazaka charter gostiju	Broj noćenja charter gostiju	Broj dolazaka charter gostiju	Broj noćenja charter gostiju		
Njemačka	31.001	215.114	3.240	19.930	5.360	33.510	2.042	15.297	3.371	22.674	1.099	7.701	46.113	314.226
Austrija	32.583	199.862	2.867	17.678	1.593	9.232	1.097	6.763	2.016	12.134	629	4.182	40.785	249.851
Hrvatska	16.427	69.081	7.319	34.361	3.183	18.727	500	2.283	1.080	5.419	1.450	9.019	29.959	138.890
Češka	18.896	120.954	1.200	7.167	977	6.502	942	6.242	1.324	10.058	321	3.180	23.660	154.103
Slovenija	16.305	82.722	1.462	7.178	1.320	7.620	973	5.049	1.131	5.677	257	1.200	21.448	109.446
SAD	6.679	40.263	3.082	18.957	6.630	44.560	321	2.081	1.297	8.865	1.281	9.367	19.290	124.093
UK i Irska	8.656	55.835	1.726	10.126	4.556	28.608	1.083	7.876	1.487	9.764	1.576	11.623	19.084	123.832
Poljska	12.570	84.802	1.245	8.286	101	604	782	4.957	1.453	9.782	607	4.678	16.758	113.109
Slovačka	9.032	55.770	833	4.759	206	1.332	303	1.879	775	4.643	253	1.376	11.402	69.759
Mađarska	7.713	39.262	1.104	4.128	81	375	247	1.285	585	3.094	200	1.131	9.930	49.275

Izvor: Pripremio student prema podacima Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (iznajmljivanje jahti i brodica u vremenskom razdoblju od 01.01.2022. do 31.08.2022.)

Garfikon 6. Broj dolazaka i noćenja čarter gostiju u razdoblju od 01.01.2022 do 31.07.2022 prema državljanstvu

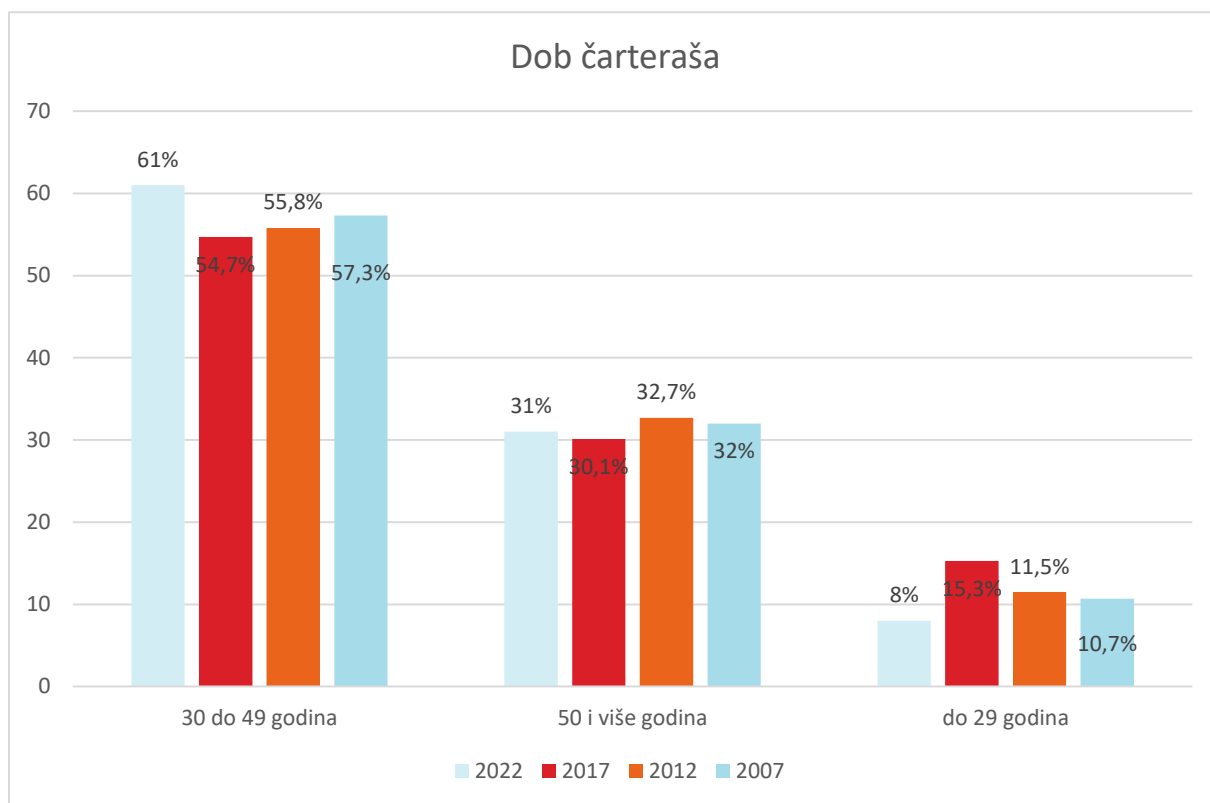
Izvor: Pripremio student prema podacima Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (iznajmljivanje jahti i brodice u vremenskom razdoblju od 01.01.2022. do 31.08.2022.)

Nijemci, Austrijanci, Česi i Hrvati bili su najbrojniji gosti u segmentu čarter gostiju po noćenju tijekom posljednje 2022. godine u razdoblju od 01.01. do 31.08. Nijemci su u 2022. godini ostvarili 314 226 noćenja, Austrijanci 249 851 noćenja, Česi 154 103 noćenja, a Hrvati 138 890 noćenja. Domaći gosti nalazili su se 2022. godine na četvrtom mjestu po broju noćenja čarter gostiju. Kao i po broju noćenja, po broju dolazaka Nijemci, Austrijanci, Česi i Hrvati su najbrojniji gosti. Nijemci su ostvarili 46 113 dolazaka, Austrijanci 40 785 dolazaka, Česi 23 660 dolazaka i Hrvati 29 959 dolazaka. Razmatrajući broj ostvarenih noćenja gosti iz Slovenije, SAD-a, Ujedinjenog Kraljevstva i Irske, Poljske u 2022. godini su ostvarili preko 100 000 noćenja, dok su gosti iz Slovačke i Mađarske u 2022. godini su ostvarili oko 50 000 noćenja. Gosti iz navedenih 11 država su najčešći čarter gosti u RH.

5.1.3. Stanje tržišta čarter plovila prema dobi i obrazovanju čarteraša

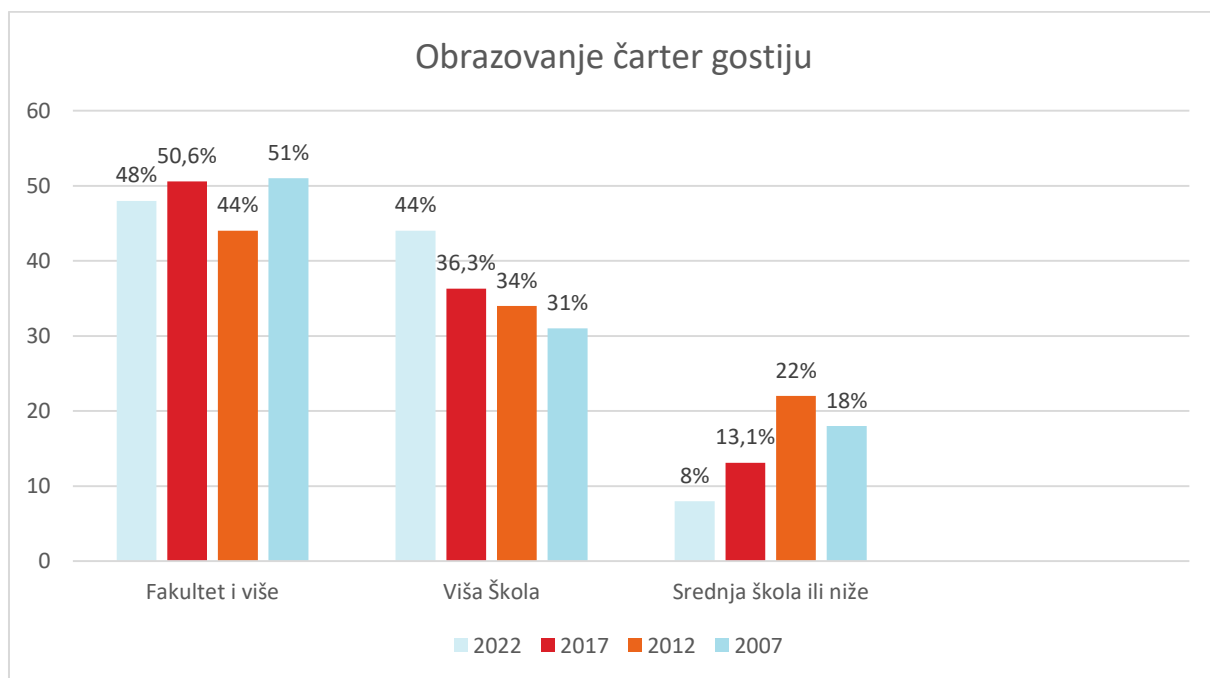
Najveći broj nautičkih turista tj. čarteraša u Hrvatskoj imao je između 30 i 49 godina, dok je prosječna dob čarter turista iznosila 44 godinu. Oni koji su plovili na vlastitom brodu ili brodu prijatelja/rođaka u prosjeku su bili nešto stariji od takozvanih čarter turista, te su prema istraživanju Tomas Nautika iz 2022. godine koja je provedena od lipnja do listopada, imali u prosjeku 48 godina. Kod čarter turista je naglašena kontinuirana dominacija srednje dobne

skupine.

Garfikon 7. Dob čarter gostiju

Izvor: Pripremio student prema podacima iz Tomas Nautika 2022., 2017.,2012.,2007.

Garfikon 8. Obrazovanje čarter gostiju

Izvor: Pripremio student prema podacima iz Tomas Nautika 2022., 2017.,2012.,2007.

Iz grafikona je vidljivo da skoro polovina svih nautičkih turista u hrvatskom čarteru imaju završen fakultet ili viši stupanj obrazovanja od fakulteta. U hrvatskom čarteru 2022. godine čak 48% čarteraša ima završen fakultet ili više od toga, što nautičke turiste čini posebnim i po tome što su velikim dijelom visokoobrazovani. Udio nautičara s fakultetskim obrazovanjem 2007. godine iznosio je 50 %, 2012. godine postotak čarter gostiju s fakultetskim obrazovanjem iznosio je 43 % ,a 2017. godine 51%. Najviše fakultetski obrazovanih nautičara, više od 65% je među Šveđanima, Britancima i Nizozemcima. Nautičari na manjim plovilima, duljine do 9 metara u prosjeku su slabije obrazovani, otprilike 35% s fakultetskim obrazovanjem u usporedbi s više od 43% fakultetski obrazovanih nautičara na dužim plovilima.

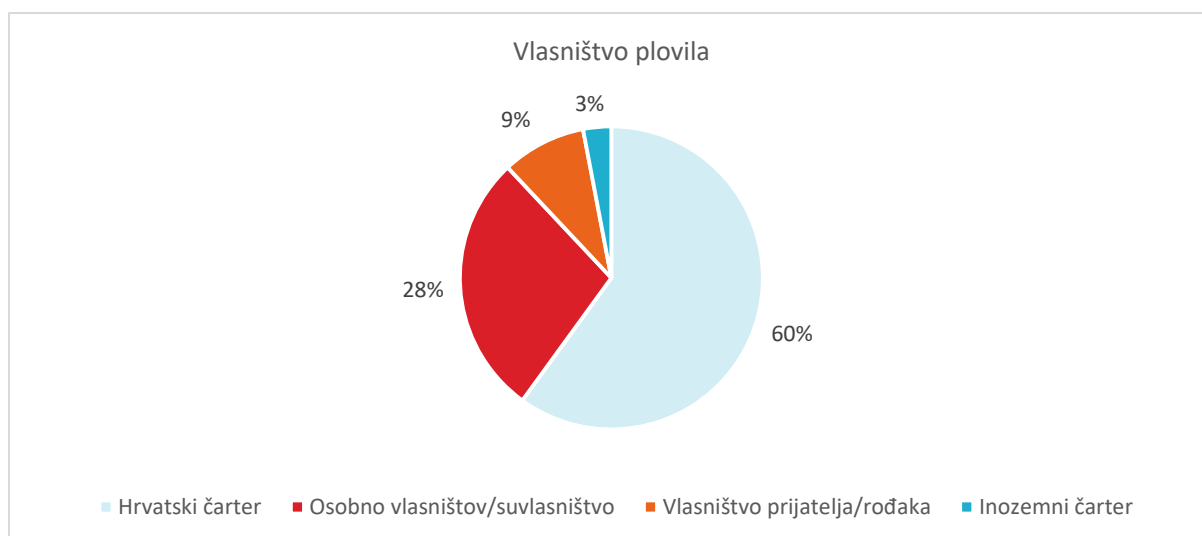
5.1.4. Stanje tržišta čarter plovila prema vlasništvu plovila i vrsti najma plovila

Postoje dvije različite vrste nautičkih turista u Hrvatskoj. Jedni u Hrvatskoj plove na vlastitim plovilima (tkz. inozemni čarter), dok drugi plaćaju najam plovila čarter kompaniji. Prema istraživanjem Tomas Nautika 2022. utvrđeno je da više od polovice nautičara plove na plovilima u vlasništvu čarter kompanije. Iz tablice 5. i grafikona 9. vidljivo je da gotovo 60% iznosi čarter plovila iz Hrvatske čarter kompanije, 28% osobno vlasništvo/suvlasništvo, 9% vlasništvo prijatelja/rođaka te 3% iznosi inozemni čarter.

Tablica 5. Vlasništvo plovila na kojem plove nautički turisti

VLASNIŠTVO PLOVILA	%
Hrvatski čarter	60
Osobno vlasništvo/ suvlasništvo	28
Vlasništvo prijatelja/ rođaka	9
Inozemni čarter	3
UKUPNO	100 %

Izvor: Pripremio student prema podacima TOMAS NAUTIKA 2022. Institut za turizam, Zagreb, 2023.

Garfikon 9. Vlasništvo plovila na kojem plove nautički turisti

Izvor: Pripremio student prema podacima TOMAS NAUTIKA 2022. Institut za turizam, Zagreb, 2023.

Najčešći oblik najma plovila je tzv. bareboat čarter ili najam plovila bez skipera te iznosi otprilike 70% svih nautičara u hrvatskom čarteru. Nešto više od petine (22%) čarteraša unajmilo je plovilo sa skiperom ili posadom, 6% je unajmilo plovilo bez skipera, ali su skipera naknadno unajmili. Broj najma plovila sa skiperom se u zadnjih nekoliko godina se povećao, te je prosjek starosti čarter gostiju u zadnjih nekoliko godina 44 godine, takva vrsta gostiju želi se osjećati sigurno tijekom putovanja i zbog toga unajmljuje plovila s posadom. Manja plovila se većinom iznajmljuju bez skipera, a veća plovila se iznajmljuju sa skiperom i posadom. U hrvatskom čarteru 80% plovila manjih od 9 metara unajmljeno je bez skipera. Najveći udio najma plovila sa skiperom ili posadom je među najdužim plovilima, 30% plovila duljih od 13 metara unajmljeno je sa skiperom ili posadom.

U 2007. godini svako peto plovilo (22%) ima unajmljenog skipera ili posadu. U istraživanju 5 godina kasnije, umanjen je udio nautičara koji koriste usluge unajmljenog skipera, s 22% u 2007. godini na 18% u 2012. godini. Učestalija je plovidba isključivo u društvu partnera, 32% u 2012. godini prema 21% u 2007. godini.

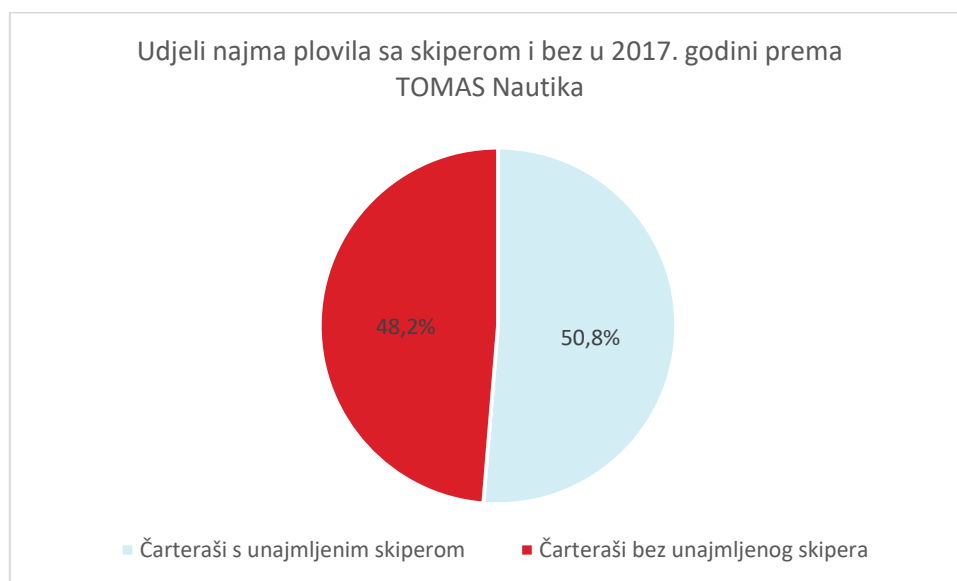
Prema zemlji porijekla, od ukupnog broja najmova te zemlje, plovilo bez skipera češće su unajmljivali čarteraši iz Njemačke i to čak 80%, Slovenije 77%, Nizozemske 77%, Italije 75% i Češke 74%. Najam plovila bez skipera najrjeđe su koristili Šveđani, tek svaki drugi Šveđanin unajmio je plovilo bez skipera.

Tablica 6. Postotak najma plovila sa skiperom prema zemlji

Zemlja porijekla turista	Udio turista koji koriste najam plovila bez skipera
Njemačka	80%
Slovenija	77%
Nizozemska	77%
Italija	75%
Češka	74%

Izvor: Pripremio student prema podacima TOMAS NAUTIKA 2022. Institut za turizam, Zagreb, 2023.

Prema statistici iz TOMAS Nautika 2017. godina, 50,8 % čarteraša plovilo je sa unajmljenim skiperom, a 49,2% bez unajmljenog skipera (Grafikon 10.). Sukladno znatnom povećanju najma plovila sa skiperom/posadom, povećan je i udio nautičara koji koriste usluge unajmljenog skipera s 18% u 2012., na 34% u 2017. godini.

Grafikon 10. Udjeli najma plovila sa skiperom i bez u 2017. Godini

Izvor: Pripremio student prema podacima TOMAS NAUTIKA 2022. Institut za turizam, Zagreb, 2023.

Prema zadnjem istraživanju TOMAS Nautika u 2022. godini najčešći oblik najma plovila je tzv. bareboat charter ili najam plovila bez skipera te iznosi 55%, 44% čarteraša unajmilo je plovilo sa skiperom/posadom, a 2% čarteraša bilo je u okviru charter flotile. U 2012. i 2017. godini izrazito se povećao najam plovila sa skiperom/posadom, 2012. na 22%, te u 2017. godini 44%.

5.2. BUDUĆNOST TRŽIŠTA ČARTER PLOVILA U RH

Hrvatska je sredozemna zemlja te je poznata kao jedna od najpoželjnijih svjetskih odredišta u nautičkom turizmu. U Hrvatskoj se zadnjih nekoliko godina bilježi sve više čarter agencija te čarter plovila i čarter tvrtki.

Za budućnost tržišta čarter plovila u Hrvatskoj treba razviti i izgraditi zadovoljavajuću infrastrukturu za prihvat plovila i sadržaj za goste. Međutim uz nedostatak upravljanja i adekvatne infrastrukture odnosno razvijene ponude, u konačnici rezultira manjim realiziranim prihodima od potencijala ovog turističkog proizvoda. Hrvatska je zemlja Sredozemlja s razvedenom obalom, brojnim otocima, bogatom kulturno-povijesnom baštinom, ali u zadnjih nekoliko godina ova prirodna i kulturna bogatstva su pomalo ugrožena. Hrvatska bi ažurno trebala pristupiti zaštiti biološke raznolikosti tako da bez suzdržavanja treba spriječiti bilo koju aktivnost koja bi potencijalno mogla ugroziti prirodna bogatstva. S obzirom na sve veći razvoj nautičkog turizma, potrebno je uspostaviti regulaciju vezanu za sidrenja kako bi se izbjegao i ublažio negativan učinak na morska staništa, posebno naselja posedonije. Nautički turizam treba biti temeljen na očuvanju okoliša, kvalitetnim marinama i ostaloj infrastrukturi¹⁴. Načela održivog razvoja turizma odnose se na ekološke, gospodarske i društveno-kulturne aspekte razvoja turizma te je važno uspostaviti odgovarajuću ravnotežu između tih triju dimenzija kako bi se zajamčila njegova dugoročna održivost.

5.2.1. Prednosti i nedostaci nautičkog turizma u RH

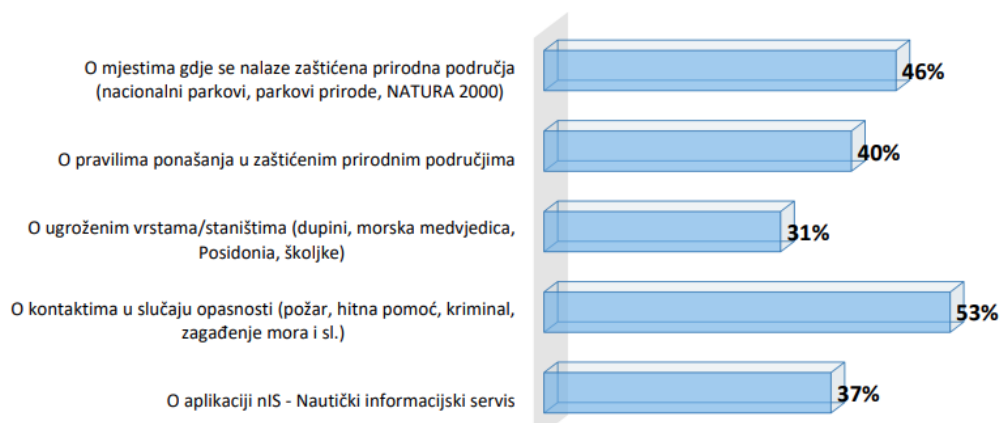
Republika Hrvatska raspolaže najduljom kopnenom obalom od 1 777 km na Jadranskom moru, pa tako od ukupne površine 75,8% je more, dok je 24,2% na kopnenoj obali Hrvatske. Također, Hrvatska je prema koeficijentu razvedenosti, koji iznosi 11 najrazvedenija obala na Jadranu i ubraja se među reljefno najrašćanjenije obale svijeta, stoga je Hrvatska prema tim značajkama najtipičnija i najizrazitija zemlja na Jadranu¹⁵. Prema dosad navedenom, može se reći kako su prirodne ljepote i prirodni resursi temeljna konkurentna prednost nautičkog turizma Hrvatske. Može se reći kako je nautički turizam jedan od najperspektivnijih i najprofitabilnijih turističkih proizvoda Hrvatske, koji je prepoznat na međunarodnom tržištu i pridonosi ugledu Hrvatske.

¹⁴ Strategiju razvoja održivog turizma do 2030. Godine NN 2/2023
https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_01_2_18.html (20.07.2023.)

¹⁵ Riđanović, J., Bićanić, Z., Hrvatski Jadran i novi teritorijalni ustroj, Zagreb 1993. g
<https://hrcak.srce.hr/file/125707> (20.07.2023)

Nautički turizam zahtjeva konstantan razvoj, unaprjeđenje i nadogradnju luka zbog povećane potražnje za vezovima te povećanja charter turizma. Razvoj nautičkog turizma vezan je za luke nautičkog turizma, a njihov razvoj zahtjeva interdisciplinarnost te racionalno, ekološko i održivo planiranje. Od iznimne je važnosti kontrolirati i usmjeravati rast i razvoj nautičkog turizma kako bi bio u skladu s pravilima održivog razvoja, odnosno kako ne bi prouzročio više štete nego koristi.

Za održiv razvoj nautičkog turizma neophodno je na adekvatan i efikasan način goste nautičare držati informiranim. Gosti nautičari moraju biti informirani o mjestima gdje se nalaze zaštićena prirodna područja, o pravilima ponašanja u zaštićenim prirodnim područjima, o ugroženim vrstama/staništima, o kontaktima u slučaju opasnosti, te o nIS – nautičkom informacijskom servisu. Prema podacima Instituta za turizam, rezultatima istraživanja iz 2017. godine, informiranost nautičara je na poprilično niskoj razini (grafikon 11.).

Grafikon 11. Informiranost nautičara o zaštićenim prirodnim područjima i aplikaciji nIS

Izvor: Z. Marušić, TOMAS Nautika, Ministarstvo turizma i sporta, Institut za turizam (<https://www.hgk.hr/documents/tomas-nautika-jahting-20175b3b59b2a9431.pdf>) (20.07.2023)

U sljedećoj tablici (tablica 7.) prikazane su prednosti i nedostaci vezanih uz resursnu osnovu, nautičku infrastrukturu, postojeću prateću turističku infrastrukturu, te konkurentnost.

Tablica 7. Prednosti i nedostaci hrvatskog nautičkog turizma

	PREDNOSTI	NEDOSTACI
Resursna osnova	Atraktivna, razvedena obala, prirodne ljepote, biološka raznolikost i očuvanost, neizgrađenost obale, bogata kulturno-povijesna baština, pogodna klima, velik broj sunčanih dana.	Prekomjerna izgrađenost nekih dijelova obalne zone i otoka, bespravna gradnja, smanjenje krajobrazne bioraznolikosti, neiskorištenost obnovljivih izvora energije
Nautička infrastruktura	Postojeći nautički kapaciteti, mogućnost proširenja kapaciteta, prostorna mogućnost za izgradnju novih luka, relativno razvijen sustav upravljanja pomorskim dobrom.	Mali broj kvalitetnih nautičkih vezova i nedovoljno razvijena logistika s obzirom na rastuću potražnju, neodgovarajuća infrastruktura i nedostatak vezova za prihvat većih jahti, nedostatak kapaciteta u smještajnim jedinicama i razina tehničke usluge u marinama, neodgovarajuća kategorizacija luka nautičkog turizma.
Postojeća prateća turistička infrastruktura	Smještajni objekti, turistička tradicija, kvalificirani kadrovi, uslužne djelatnosti, bogata tradicija i gostoljubivost, multikulturalnost i tolerancija, postojanje i obuhvat prostorno-planske dokumentacije, raznolika sektorska struktura, broj obrazovnih institucija.	Neodgovarajući sadržaj ponude (nedovoljna ponuda izleta, nedovoljna ponuda u trgovinama, neautentičnost suvenira), niska razina kvalitete usluga (neorganiziranost atrakcija za prihvat gostiju s kruzera, neodgovarajuće radno vrijeme), različiti stupanj interesa za razvoj, neodgovarajuća suradnja među nautičkim lukama i subjektima unutar destinacija.
Konkurentnost	Konkurentnost lučkih pristojbi i naknada, cjenovna konkurentnost Hrvatske općenito.	Nepostojanje koncepcije razvoja destinacije i sukobi s drugim vrstama turizma, neodgovarajuća i neorganizirana promidžba i nepostojanje odgovarajućih promidžbenih materijala, nedostatak zajedničke razvojna inicijative, tj. nedostatno implementiranje novih strateških usmjerenja, izražena sezonalnost potražnje, neodgovarajuće zbrinjavanje otpada kao i neadekvatna odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, lokacije industrijskih postrojenja blizu nautičkih odredišta, nedovoljna povezanost između

		gospodarstva i institucija visokog obrazovanja, neuravnoteženost ponude i potražnje.
--	--	--

Izvor: Pripremio student prema podacima Dogan, K., Mršić, T.: Očuvanje prirodnih resursa nautičkog turizma u Republici Hrvatskoj, Pomorski zbornik, 2003., br. 47-48, str. 75.

Stvaranje okvira i strategije ekonomskog razvitka neophodno je za razvoj nautičkog turizma u hrvatskoj koji ne bi narušio kvalitetu hrvatskog prostora. Onečišćenje mora i obale koje nanese plovila nije moguće odstraniti, ali nužno je uspostaviti konkretne pravilnike koji će uspostaviti način smanjenja utjecaja na okoliš koliko god je to moguće. Nadalje, potrebno je uspostaviti sustav kvalitete u hrvatskim lukama nautičkog turizma, odnosno ekološke standarde koje turisti nautičari trebaju poštivati.

Inicijativa za poboljšanje kvalitete proizvoda nautičkog turizma u Hrvatskoj je malo. Glavni negativan utjecaj na to ima loša suradnja između pojedinih vrsta turizma i unutar samog nautičkog turizma. Drugim riječima, nepovezanost elemenata sustava, koji je vjerojatno rezultat nedovoljne edukacije osoblja, ¹⁶ temeljni je problem kvalitete proizvoda nautičkog turizma u Hrvatskoj. U tom kontekstu, neki pružatelji usluga svoje poslovanje vide prije svega u naplati veza i pružanje skromnih usluga.

Danas vjerojatno jedan od najvećih nedostatak nautičkog turizma u Hrvatskoj nedovoljan broj vezova. Potražnja stalnog veza i tranzitnih vezova u sezoni je veća od ponude. Ovaj problem je naročito izražen kod vezova za veća plovila, jer kao što se i vidi iz poglavlja 5. ovog rada, sve je veći broj registriranih čarter plovila duljine preko 20 m. Prilikom rješavanja ovog problema treba imati na umu kako očuvati obalu i ostale prirodne resurse Hrvatske. U tom smislu, prilikom povećanja broja vezova trebalo bi se prvenstveno sagledati mogućnosti proširivanja postojećih kapaciteta luka i lučica, te organizaciju sidrišta. Izgradnju novih luka treba razmatrati samo u naseljenim mjestima gdje je komunalna i prometna infrastruktura već postojeća ili na devastiranim područjima gdje bi izgradnja nove luke obogatila prostor.

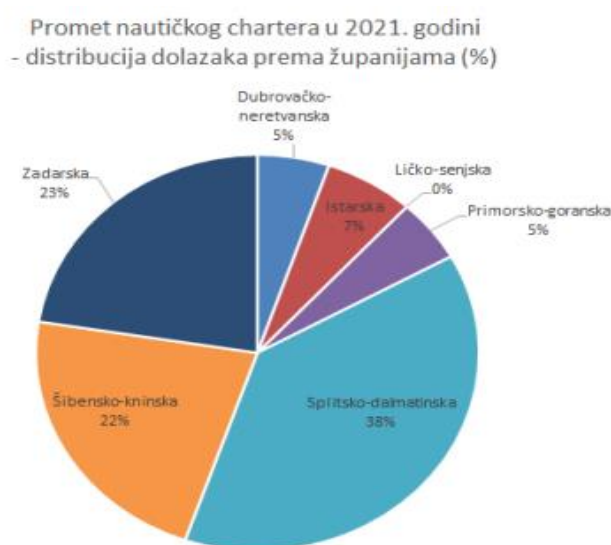
Osim svega navedenog, nekolicina nedostataka hrvatskog nautičkog turizma proizlaze iz neodgovarajućeg zakonodavstva i različitih administrativnih postupaka.

¹⁶ HRVATSKI HIDROGRAFSKI INSTITUT sa suradnicima, STUDIJA RAZVOJA NAUTICKOG TURIZMA REPUBLIKE HRVATSKE, 2006.

5.3. PROSTORNA DISTRIBUCIJA NAUČKOG ČARTERA U RH

Prema Hrvatskoj turističkoj zajednici Republika Hrvatska nautički čarter prati putem sustava eCrew Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture. U skladu s navedenim, govori li se o ukupnim rezultatima nautičkog čartera, može se reći kako je trend prometa tijekom posljednjeg desetljeća uzlaznog karaktera.

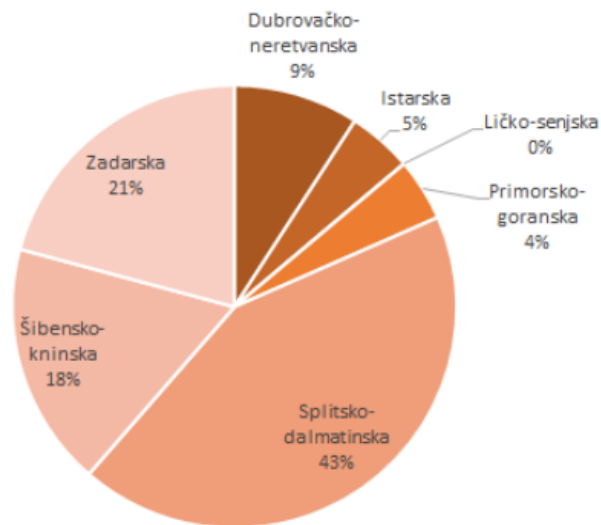
Prostorna distribucija prometa u nautičkom turizmu za 2021. i 2019. godinu, prikazana na grafikonu ispod, pokazuje značajnu koncentraciju prometa na području Splitsko-dalmatinske županije. Na drugom i trećem mjestu nalaze se Zadarska i Šibensko-kninska županije, dok je najmanji udjel Ličko-senjske županije.

Grafikon 12. Dolasci u nautičkom čarteru – udjeli županija –2021. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2022, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA

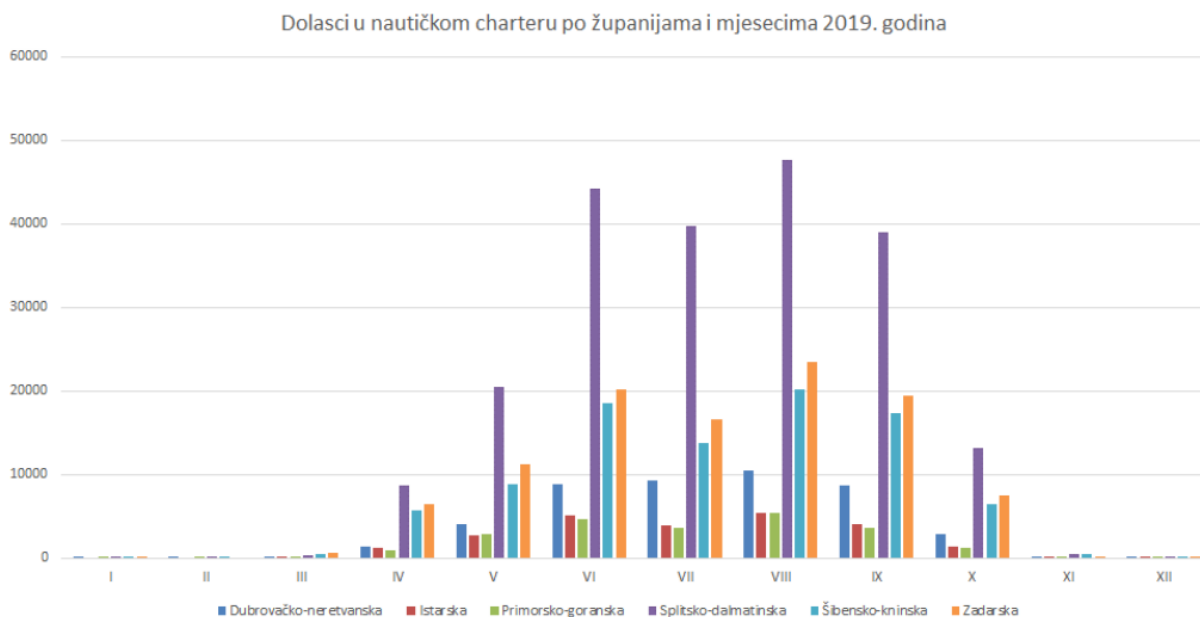
Dolasci u nautičkom charteru - udjeli županija - 2019. godina

Grafikon 13. Dolasci u nautičkom charteru – udjeli županija – 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (23.07.2023.)

Kod interpretacije podataka o prometu u nautičkom charteru treba imati u vidu kako oni odražavaju strukturu iskazanu prema prometu evidentiranom kroz prijave u lukama ukrcaja. Promet za svako registrirano putovanje pripisuje se luci ukrcaja, budući da nije uspostavljen sustav dinamičkog praćenja kretanja brodova, koji bi prikazao realnu prostornu dinamiku svakog pojedinog putovanja. U kontekstu vremenske dinamike, u skladu s navedenom metodologijom iskazivanja podataka, Splitsko-dalmatinska županija bilježi najveći promet u nautičkom charteru tijekom svih mjeseci u godini (Grafikon 14.).

Garfikon 14. Dolasci u nautičkom charteru po županijama i mjesecima 2019. godina

Izvor: (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (23.07.2023.)

U nastavku je ukratko opisano stanje tržišta čarter plovila u RH po županijama u 2019. godini, što su ujedno i zadnji službeni podaci Hrvatske turističke zajednice u okviru Analize turističkog prometa, odnosno zadnje izdanje Nautičkog turizma Hrvatske – nautički charter. Ličko-senjska županija nije analizirana obzirom da je njen utjecaj na nautički čarter u RH neznatan. Dodatno, za svaku aktivnu (u smislu nautičkog čarter turizma) županiju prikazane su aktualne cijene na tržištu za 2023. godinu. Podaci o aktualnim cijenama preuzeti su od čarter agencije Yacht-Rent koja nudi plovila za najam duž cijele Hrvatske obale i otoka, a agencija obuhvaća 3 849 čarter plovila, koja uključuje najam jedrilica, najam katamarana, najam motornih plovila, najam glisera, najam luksuznih jahti i drvenih jedrenjaka.

5.3.1. Sjeverni Jadran

U kategoriju Sjeverni Jadran pripadaju Primorsko-goranska županija i Istarska županija.

Primorsko-goranska županije nije toliko popularna, u smislu nautičkog turizma, kao županije srednjeg i južnog Jadrana. Akvatorij ovog područja uključuje otoke Unije, Cres, Krk, Rab, Lošinj, Ilovik, Susak, Goli otok, Prvić i dr. Na području Primorsko-goranske županije nalazi se 11 marina (ACI Cres, Brodogradilište Cres, ACI Opatija – Ičići, Admiral – Opatija, Punat, Novi, Muroskva, ACI Rab, ACI Supetarska Draga, Marina Lošinj, Y/C Mali Lošinj).

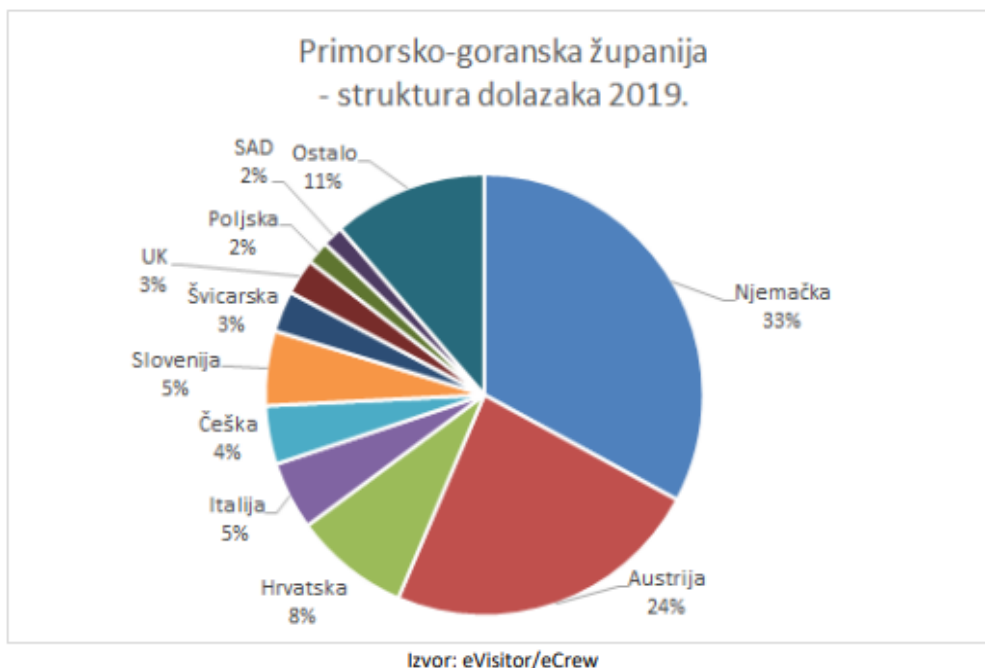
Primorsko-goranska županija najviše dolazaka u nautičkom čarteru bilježi tijekom 2019. u kolovozu, a potom u lipnju i rujnu.

Garfikon 15. Broj dolazaka u nautičkom čarteru PGŽ 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (23.07.2023.)

Obzirom na strukturu tržišta, najviše dolazaka u nautičkom čarteru bilježe Nijemci, ispred Austrijanaca te domaćih turista.

Garfikon 16. Struktura tržišta u PGŽ 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (23.07.2023.)

Prema Yacht-Rent prosječna cijena najma plovila u Puntu u 2023. je 2 851 eura tjedno na temelju 104 plovila. Najviša cijena najma je u tjednu od 05.08.2023. iznosi 6 496 eura za plovilo od 5 do 6 kabina, a najniža je u tjednu od 14.10.2023. te iznosi 2 786 eura. Cijena čartera u najnižoj sezoni pada i do 54% u odnosu na cijenu u najvišoj sezoni. Prosječna cijena čartera plovila kreće se od 1 704 do 3923 eura za tjedni čarter iz Punta.

Tablica 8. Cijene najma plovila u Puntu 2023.

Kabine	Najviša	Prosječna	Najniža	Ni/Vi
0-1 4 Plovila	2.416€ (12.08.2023)	1.704€	1.361€ (23.09.2023)	↓44%
2 14 Plovila	4.286€ (05.08.2023)	3.196€	2.596€ (14.10.2023)	↓39%
3 39 Plovila	3.276€ (29.07.2023)	2.116€	1.558€ (25.02.2023)	↓52%
4 24 Plovila	5.009€ (15.07.2023)	3.315€	2.287€ (25.03.2023)	↓54%
5-6 23 Plovila	6.469€ (05.08.2023)	3.923€	2.786€ (14.10.2023)	↓57%
Plovila: 104				

Izvor: Yacht-Rent, statistika najma plovila (https://www.yacht-rent.hr/statistika-najma-plovila-grafikoni#chart_titleNUM) (24.07.2023.)

Istarska županija od zapadne obale Istre, od Kanegre na sjeveru, do rta Kamenjak na jugu, obiluje malim gradovima, dok je istočna obala, posebice od uvale Tunarica do litica Brseča slabo nastanjeno područje. Od gradova se ističe Rovinj, Pula, Poreč i Umag. Osim navedenog, atrakcija su i Nacionalni park Brijuni. Blizina europskog kontinenta i odlična prometna povezanost čini Istru idealnim odredištem za cjelogodišnji privez jahti, pa su istarske marine pune privatnih plovila. U Istarskoj županiji nalazi se 13 marina (ACI Umag, Nautica Novigrad, Červar Porat – Poreč, Poreč, Parentium – Poreč, Funtana, Vrsar, Valalta, ACI Rovinj, ACI Pula, Veruda – Pula, ACI Pomer, Marina Medulin).

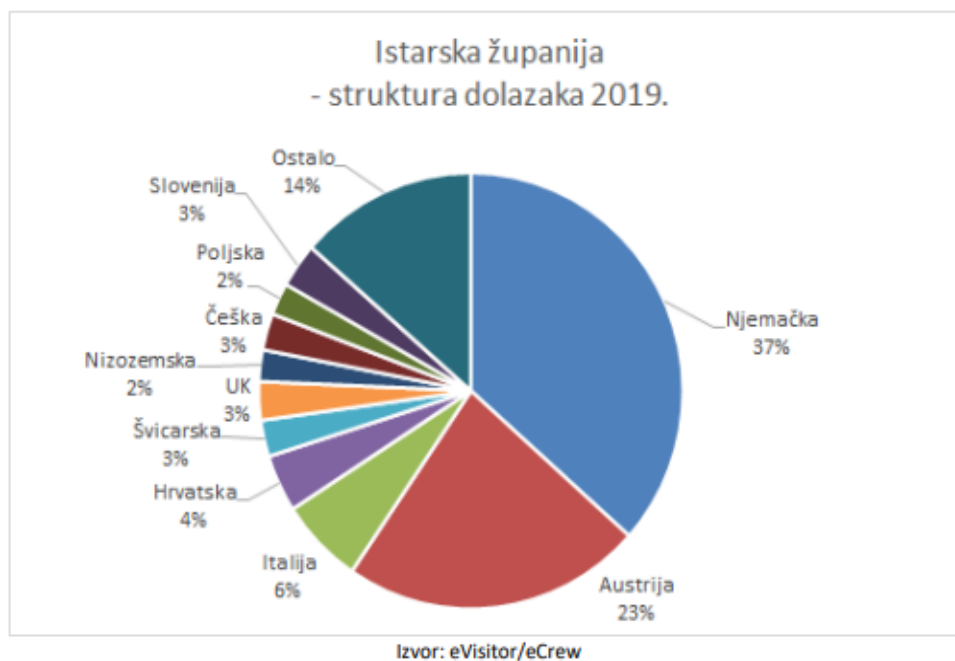
Najveći broj dolazaka u nautičkom čarteru Istarska županija bilježi u kolovozu, a potom u lipnju.

Garfikon 17. Broj dolazaka u nautičkom čarteru Istarska županija 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (24.07.2023.)

Obzirom na strukturu tržišta, izrazito je dominantna Njemačka, ispred Austrije, Italije te domaćeg tržišta.

Garfikon 18. Struktura tržišta u Istarskoj županiji 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (24.07.2023.)

Prema Yacht-Rent, prosječna cijena najma plovila Istri u 2023. je 3 104 € tjedno na temelju 327 plovila. Najviša cijena je u tjednu od 12.08.2023. te iznosi 6 796 eura za plovila od 5 do 6 kabina, a najniža je u tjednu od 18.03.2023. i iznosi 2 429 eura . Cijena čartera u najnižoj sezoni pada i do 57% u odnosu na cijenu u najvišoj sezoni. Prosječna cijena tjednog čartera plovila iznosi od 2 300 do 3 836 eura.

Tablica 9. Cijene najma plovila u Istri 2023.

Kabine	Najviša	Prosječna	Najniža	Ni/VI
0-1 20 Plovila	3.011€ (29.07.2023)	2.300€	1.967€ (04.11.2023)	↓35%
2 41 Plovila	4.538€ (29.07.2023)	3.363€	2.879€ (25.03.2023)	↓37%
3 129 Plovila	4.182€ (12.08.2023)	2.728€	2.056€ (25.03.2023)	↓51%
4 69 Plovila	5.362€ (15.07.2023)	3.293€	2.299€ (21.10.2023)	↓57%
5-6 67 Plovila	6.796€ (12.08.2023)	3.836€	2.492€ (18.03.2023)	↓63%
Plovila: 327				

Izvor: Yacht-Rent, statistika najma plovila (https://www.yacht-rent.hr/statistika-najma-plovila-grafikoni#chart_titleNUM) (25.07.2023.)

5.3.2. Srednji Jadran

U kategoriju Srednji Jadran pripadaju Zadarska županija, Šibensko-kninska županija te Splitsko-dalmatinska županija.

Zadarska županija ima razvijenu nautičku infrastrukturu i nalazi se u središtu hrvatskog Jadrana. Otoci Silba, Olib, Premuda, Ist, Molat, Dugi otok, Veli i Mali Iž te Rava samo su dio atraktivnog arhipelaga Zadarske županije. Uz sve nabrojano, najvažnije atrakcije su Nacionalni Park Kornati i Park prirode Telašćica. U Zadarskoj županiji nalazi se 10 marina (ACI Šimuni, D-Marin Borik – Zadar, Veli Rat – Dugi otok, Olive Island – Ugljan, Preko – Ugljan, D-Marin Dalmacija, Veli Iž, Kornati – Biograd, Šanguli – Biograd).

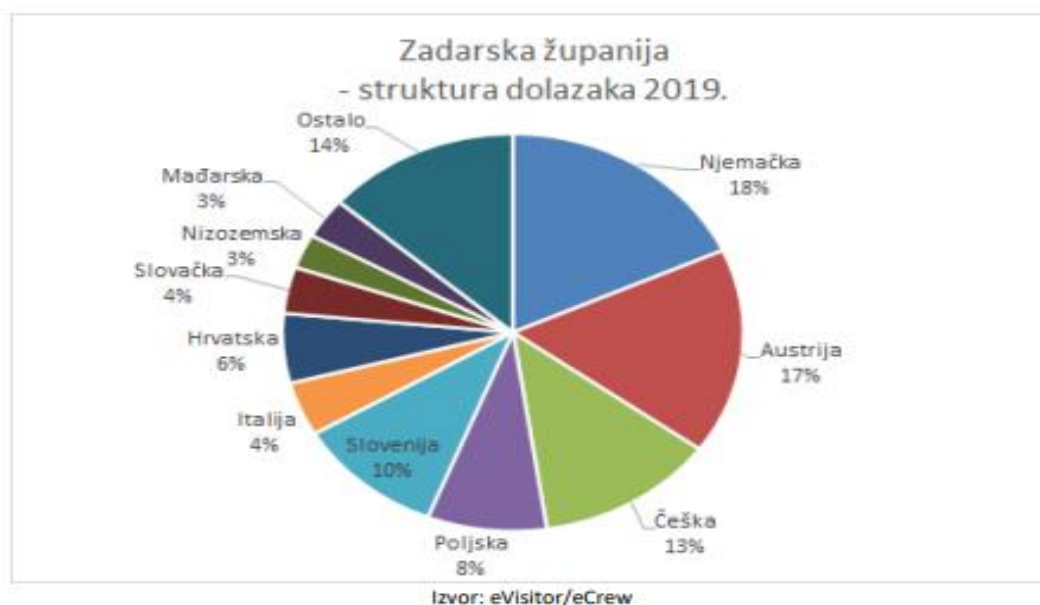
U lipnju i kolovozu, a potom rujnu, Zadarska županija je u 2019. bilježila najveći broj dolazaka u nautičkom čarteru.

Garfikon 19. Broj dolazaka u nautičkom čarteru Zadarska županija 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (24.07.2023.)

Obzirom na državljanstvo, najviše dolazaka u nautičkom čarteru na području zadarske županije ostvaruju Nijemci, a potom Austrijanci te Česi.

Garfikon 20. Struktura tržišta u Zadarskoj županiji 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (24.07.2023.)

Prema Yacht-Rent prosječna cijena tjednog čartera plovila u Biogradu na Moru u 2023. je 2 377 eura tjedno na temelju 362 plovila. Najviša cijena je u tjednu od 15.07.2023. i iznosi 7 647 eura za plovila s 5 do 6 kabina, a najniža cijena 25.03.2023. te iznosi 2 540 eura za isto plovilo. Najniža cijena tjednog čarteraje u tjednu od 21.10.2023. za plovilo s 4 kabine i iznosi 1 797 eura. Cijena čartera u najnižoj sezoni pada i do 54% u odnosu na cijenu u najvišoj sezoni.

Tablica 10. Cijena najma plovila u Biogradu na Moru 2023. godina

Kabine	Najviša	Prosječna	Najniža	Ni/Vi
2 28 Plovila	3.670€ (22.07.2023)	2.386€	1.889€ (25.02.2023)	↓49%
3 148 Plovila	4.158€ (22.07.2023)	2.601€	1.921€ (25.03.2023)	↓54%
4 110 Plovila	4.914€ (15.07.2023)	2.841€	1.797€ (21.10.2023)	↓63%
5-6 66 Plovila	7.647€ (15.07.2023)	4.059€	2.540€ (25.03.2023)	↓67%

Plovila:362

Izvor: Yacht-Rent, statistika najma povila (https://www.yacht-rent.hr/statistika-najma-plovila-grafikoni#chart_titleNUM) (25.07.2023.)

Šibensko-kninska županija ima velik broj otoka, a uz to, nalazi se i između dvaju nacionalnih parkova, NP Kornati na jugu i NP Krka na sjeveru. Ovo područje je izuzetno zanimljivo za plovidbu zahvaljujući razvedenom uzobalnom arhipelagu otoka koji počinje od otoka Murtera, a završava ispred Rogoznice. Blizina brojnih otoka čini šibensko područje posebno atraktivnim i za male brodice. U Šibensko-kninskoj županiji nalazi se 14 marina (ACI Žut, ACI Piškera, Hramina – Murter, Betina, Pirovac, ACI Jezera, Tribunj, ACI Vodice, ACI Skradin, Zaton, D-Marin Mandalina, Solaris – Šibenik, Kremik – Primošten, Frapa – Rogoznica).

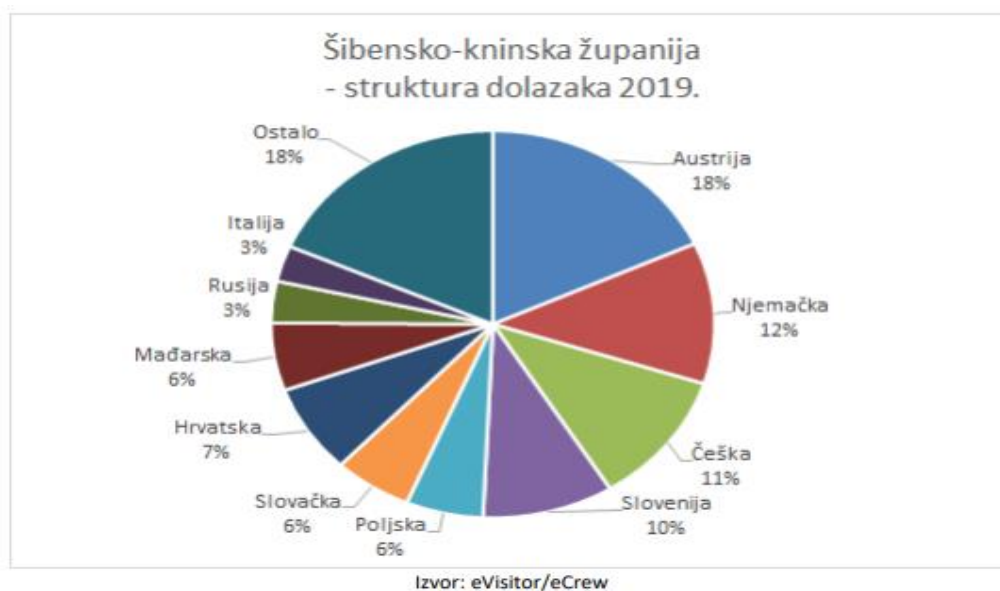
Tijekom kolovoza i lipnja Šibensko-kninska županija bilježi najveći broj dolazaka u nautičkom čarteru, a potom slijede rujana i srpanj.

Garfikon 21. Broj dolazaka u nautičkom čarteru Šibensko-kninska županija 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (24.07.2023.)

Austrijanci su dominantni turisti u nautičkom čarteru Šibensko-kninske županije, a na drugom su mjestu Nijemci, a na trećem Česi.

Garfikon 22. Struktura tržišta u Šibensko-kninskoj županiji 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (24.07.2023.)

Prema Yacht-Rent, prosječna cijena najma plovila u destinaciji Šibenik u 2023. je 5 268 eura tjedno na temelju 307 plovila u ponudi. Najviša cijena u tjednu od 15.07.2023. iznosila je 11

822 eura za plovilo s 5 do 6 kabina, a najniža je u tjednu od 28.10.2023. 6 280 eura za isto plovilo. Najjaftinije plovilo za tjedni najam sa 2 kabine iznosi je 2 942 eura u tjednu 28.10.2023. Cijena čartera u najnižoj sezoni pada i do 47% u odnosu na cijenu u najvišoj sezoni.

Tablica 11. Cijena najma plovila u Šibeniku 2023. godina

Kabine	Najviša	Prosječna	Najniža	Ni/Vi
 2 20 Plovila	5.178€ (29.07.2023)	3.690€	2.942€ (28.10.2023)	↓43%
 3 82 Plovila	5.838€ (15.07.2023)	4.032€	3.178€ (28.10.2023)	↓46%
 4 88 Plovila	7.754€ (08.07.2023)	5.305€	4.087€ (28.10.2023)	↓47%
 5-6 111 Plovila	11.822€ (15.07.2023)	8.046€	6.280€ (28.10.2023)	↓47%
Plovila:307				

Izvor: Yacht-Rent, statistika najma plovila (https://www.yacht-rent.hr/statistika-najma-plovila-grafikoni#chart_titleNUM) (25.07.2023.)

Splitsko-dalmatinska županija je jedna od najpopularnijih hrvatskih čarter baza za plovila. Split kao drugi po veličini grad u Hrvatskoj nalazi se u središnjoj Dalmaciji i predstavlja glavno turističko, trgovačko i kulturno središte regije. U Splitsko-dalmatinskoj županiji nalazi se ukupno 15 marina (Agana – Marina, ACI Trogir, Trogir, Yacht Club Seget Baotić, Kaštela, ACI Split, Martinis Marchi – Šolta, Lav – Podstrana, Baška Voda, Tučepi, Vlaška – Milna, ACI Milna, ACI Vrboska, Zlatan otok – Sv. Nedjelja, ACI Palmižana).

Splitsko-dalmatinska županija najviše dolazaka bilježi u kolovozu i lipnju, a visoka razina prometa zabilježena je i tijekom rujna (grafikon 23.).

Izvor: eVisitor/eCrew

Garfikon 23. Broj dolazaka u nautičkom čarteru Splitsko-dalmatinska županija 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (24.07.2023.)

Tijekom glavne sezone najviše se noćenja bilježi u kolovozu, dok je na trećem mjestu promet rujna. Tržište Njemačke je vodeće na području Splitsko-dalmatinske županije, a slijedi Ujedinjeno kraljevstvo, Australija i SAD.

Izvor: eVisitor/eCrew

Garfikon 24. Struktura tržišta u Splitsko-dalmatinskoj županiji 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (24.07.2023.)

Prema Yacht-Rent prosječna cijena najma plovila u Splitu u 2023.godini je 11 661 euro tjedno na temelju 355 plovila. Najviša cijena je u tjednu od 05.08.2023. 26 661 za plovila od 7 do 9 kabina, a najniža cijena tjednog najma za ta plovila iznosi 18 630 eura u tjednu 28.10.2023. Najniža cijena je u tjednu od 21.10.2023 za plovila sa 3 kabine i izosi 3 542 eura. Cijena čartera u najnižoj sezoni pada i do 40% u odnosu na cijenu u najvišoj sezoni.

Tablica 12. Cijena najma plovila u Splitu 2023. godina

Kabine	Najviša	Prosječna	Najniža	Ni/Vi
2 19 Plovila	6.535€ (15.07.2023)	5.357€	4.752€ (21.10.2023)	↓27%
3 85 Plovila	5.695€ (05.08.2023)	4.188€	3.542€ (21.10.2023)	↓38%
4 83 Plovila	12.777€ (29.07.2023)	10.343€	9.298€ (21.10.2023)	↓27%
5-6 90 Plovila	22.318€ (08.07.2023)	17.718€	15.980€ (21.10.2023)	↓28%
7-9 11 Plovila	26.661€ (05.08.2023)	20.698€	18.630€ (28.10.2023)	↓30%
Plovila: 355				

Izvor: Yacht-Rent, statistika najma plovila (https://www.yacht-rent.hr/statistika-najma-plovila-grafikoni#chart_titleNUM) (25.07.2023.)

5.3.3. Južni Jadran

U kategoriju Južni Jadran pripada Dubrovačko-neretvanska županija.

Većina atraktivnih lokacija na području Dubrovačko-neretvanske županije dostupna je za posjet plovilom, stoga je nautički turizam vrlo razvijena grana turističke djelatnosti u ovoj regiji. Grad Korčula, poluotok Pelješac, Nacionalni park Mljet i Park prirode Lastovo nalaze se u neposrednoj blizini ove destinacije. Na području Dubrovačko-neretvanske županije nalaze se 4 marine (ACI Korčula, Solitudo – Lastovo, ACI Slano i ACI Dubrovnik).

U 2019. najviše dolazaka u nautičkom čarteru županija bilježi u srpnju i kolovozu, dok je treći mjesec prema doprinosu lipanj (grafikon 25.).

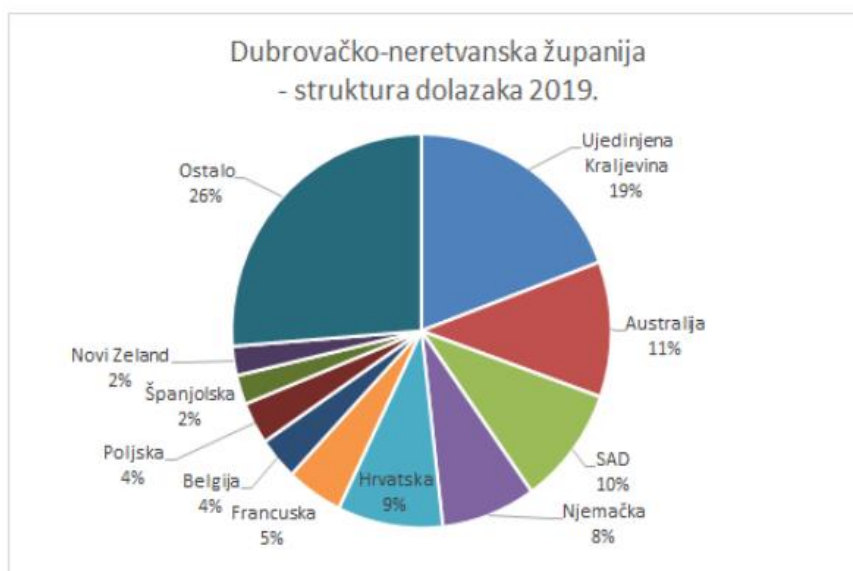

Izvor: eVisitor/eCrew

Garfikon 25. Broj dolazaka u nautičkom čarteru Dubrovačko-neretvanska županija 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (24.07.2023.)

Državljeni Ujedinjenog kraljevstva dominantno su tržište nautičkog čartera na području Dubrovačko-neretvanske županije. Po zastupljenosti državljanstva, dalje slijedi Australija, SAD, Njemačka i Novi Zeland (grafikon 26.).

Izvor: eVisitor/eCrew

Garfikon 26. Struktura tržišta u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2019. godina

Izvor: Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2019, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA (<https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/analize-turistickog-prometa/arhiva>) (24.07.2023.)

Yacht-Rent nudi 158 plovila za najam u Dubrovniku. Prosječna cijena najma plovila u Dubrovniku u 2023. godini je 4 924 eura tjedno. Najviša cijena je 16 007 eura za plovila od 7 do 9 kabina u tjednu 29.07.2023., a najniža za ta plovila 4 146 eura u tjednu 28.10.2023. Najniža cijena tjednog čartera je 2 075 eura za plovila s 3 kabine u tjednu 21.10.2023. Cijena čartera u najnižoj sezoni pada i do 59% u odnosu na cijenu u najvišoj sezoni.

Tablica 13. Cijena najma plovila u Dubrovniku

Kabine	Najviša	Prosječna	Najniža	Ni/Vi
 2 5 Plovila	7.649€ (12.08.2023)	6.036€	5.202€ (28.10.2023)	↓32%
 3 35 Plovila	5.074€ (05.08.2023)	2.942€	2.075€ (21.10.2023)	↓59%
 4 23 Plovila	6.791€ (15.07.2023)	3.864€	2.427€ (21.10.2023)	↓64%
 5-6 39 Plovila	9.376€ (29.07.2023)	4.549€	2.599€ (28.10.2023)	↓72%
 7-9 7 Plovila	16.007€ (29.07.2023)	7.230€	4.146€ (28.10.2023)	↓74%
Plovila: 158				

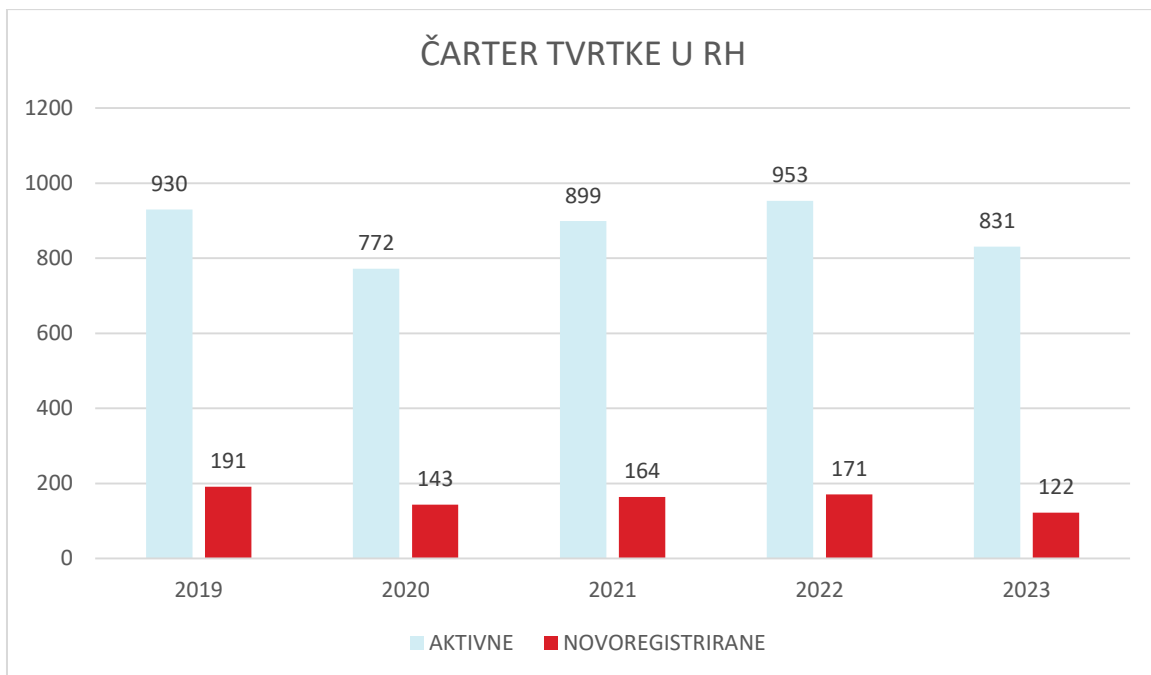
Izvor: Yacht-Rent, statistika najma plovila (https://www.yacht-rent.hr/statistika-najma-plovila-grafikoni#chart_titleNUM) (25.07.2023.)

5.4. ČARTER TVRTKE U HRVATSKOJ

Danas u Hrvatskoj ima mnogo čarter tvrtki koje posjeduju veliku ponudu čarter plovila u svome vlasništvu ili menadžmentu. Broj plovila iz godine u godinu raste. Čarter tvrtke su jako važna komponenta u nautičkom turizmu Hrvatske i njihova uloga je sve značajnija.

Mnogi nautičari na Jadranu plove vlastitim plovilima, a još je veći broj onih koji plovila unajmljuju. Jedrilice, katamarani i motorna plovila bez posade čine većinu ponude plovila za najam u Hrvatskoj, koja je u tom segmentu već godinama najpopularnije čarter odredište u svijetu. Prema zadnjem istraživanju Tomas Nautika 2022. Utvrđeno je da više od polovice nautičara plove na plovilima u vlasništvu čarter kompanije. Gotovo 60% nautičara plovi na čarter plovilu iz Hrvatske čarter kompanije, 28% nautičara plovi na vlastitom ili suvlasničkom plovilu, 9% nautičara plovi na plovilu u vlasništvu prijatelja ili rođaka te 3% nautičara plovi na plovilima iz inozemnog čartera.

U nastavku su prikazani podaci o broju čarter tvrtki, prikupljenih podataka od Ministarstva mora, prometa i infrastrukture u prvih 9 mjeseci 2019., 2020., 2021., 2022. te do sedmog mjeseca 2023. godine. Rast broja čarter tvrtki naglašen je do 2019. godine i iznosio je 930 aktivnih čarter tvrtki. Zbog COVID-19 pandemije bilježi se pad broja dolazaka u čarteru te tako i smanjen broj čarter kompanija koji je 2020. godine iznosio 772 aktivne čarter kompanije što iznosi 152 čarter kompanije manje nego godinu prije. Broj aktivnih čarter kompanija 2021. godine iznosi 889, a značajan rast broja čarter tvrtki bilježi se 2022. godine i iznosi 953.

Garfikon 27. Broj čarter tvrtki u RH

Izvor: Pripremio student prema podacima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture

Aktivnih čarter tvrtki u Hrvatskoj prema statistici Ministarstva mora, prometa i infrastrukture u prvih sedam mjeseci 2023. godine bilo je 831 čarter tvrtka, a novoregistriranih 122.

U Hrvatskoj se nalazi se gotovo sedamdeset nautičkih marina, prema regijama možemo ih podijeliti na:

- Sjeverni Jadran - Istra i Kvarner
- Srednji Jadran - Zadar, Šibenik i Split
- Južni Jadran – Dubrovnik

U sljedećoj tablici izdvojeno je nekoliko čarter tvrtki za svaku regiju kako bi se dobio bolji uvid u ponudu čarter plovila u Hrvatskoj.

Tablica 14. Hrvatske čarter tvrtke po regijama

	NAZIV ČARTER TVRTKE	ADRESA SJEDIŠTA	UKRATKO O TVRTKI	MARINA/E	VRSTE ČARTER PLOVILA	MODELI ČARTER PLOVILA
Sjeverni Jadran	Vala Charter	Riva 14, 52100 Pula	Vala Charter usluge uključuju smještaj na brodu sa ili bez skipera ili posade, dnevni najam, podršku, tečajeve i druge programe.	Pula	Jedrilice, motorna plovila	Hanse 508, Beneteau 50, Oceanis 46.1, Sun Odyssey 449, Elan 444, Elan 434 Impression, Hanse 400, Hanse 388, Hanse 385, Sun Odyssey 349, Elan 344 Impression, Merry Fisher 895, Menorquin 100
	Adriatic Yacht Charter	Bračće Leonardelli 33, 52 100 Pula	Adriatic Yacht Charter jedna je od vodećih čarter-kompanija s preko 60 jedrilica, katamarana i motornih brodova smještenih u četiri baze uzduž jadranske obale.	Medulin, Pula, Kaštela, Dubrovnik	Jedrilice, katamarani, mala motorna plovila	Lagoon 450, Lagoon 400 S2, Bavaria Cruiser37, BSC 65, Jeanneau Cap Camarat 7.5 WA SERIE 2, BSC 75 sport, Beneteau Oceanis 51.1, Hanse 505, Dufour 512 Grand Large, Hanse 460, Lagoon 40, Dufour 460 Grand Large, Hanse 455, Dufour 430 Grand Large, Dufour 430 Grand Large, Oceanis 46.1, Bavaria Cruiser46, Hanse 430e i dr.
	Ultra jedrenje – Pomer/Pula	Pomer 26a, 52100 Pomer	Ultra Sailing, tvrtka sa sjedištem u Splitu, osnovana je 1995. godine s namjerom organiziranja komercijalnih jedriličarskih aktivnosti. U sada već više od dva desetljeća poslovanja u nautici može se pohvaliti uspješnim zastupništvom najvećeg brodogradilišta jedrilica na svijetu, brodogradilišta Beneteau.	Trogir, Split, Pula, Dubrovnik	Jedrilice, katamarani	Beneteau Oceanis 51.1, Oceanis 46.1 Beneteau, Isla 40 Fontaine Pajot, Oceanis 46.1 Beneteau, Lagoon 450 S LUX, Oceanis 48 Beneteau, Oceanis 45 Beneteau, Sun Odyssey 440 Jeanneau, Oceanis 40.1, Oceanis 41.1 Beneteau, Oceanis 38.1 Beneteau, Oceanis 38 Beneteau, Oceanis 35 Beneteau, Oceanis 30.1 Beneteau, X-Yachts Xc35

MY SeaTime Yachtcharter – Punat	51521 Punat	MY SeaTime Yachtcharter tvrtka je za najam motornih jahti s bazama u Segetu Donjem/Trogiru i Punatu/Krk. Osnovana je kao rezultat dugogodišnje ljubavi samih vlasnika prema jadranskoj obali te njihova višegodišnjeg skipperskog iskustva.	Punat	Motorna plovila	Cranchi M44HT, Prestige 42 Fly Beneteau Antares, Bavaria E 40 Fly Bavaria, Galeon 385 HTS, Prestige 36 Fly, Ocean Beast 65 Fly, Abacus 78 Fly Abacus, Monte Carlo 52 Monte Carlo, Fairline Squadron 50 Fairline Squadron, Monte Carlo 5, Absolute 50, Atlantis 47, Prestige 46 Fly,
Adria Luxury Boats	Liburnijska cesta 7a, 51414 Ičići	Adria Luxury Boats (ALB) nudi niz usluga vezanih uz luksuzna plovila uključujući najam i prodaju novih plovila.	ACI Opatija – Ičići	Mala motorna plovila	Marlin 24 SR RIB, Invictus 200FX, Invictus 280SX, Invictus 200HX, Invictus 190FX, Pardo 43
Wimmer Yachting - Punat	Puntica 6, 51521 Punat	Wimmer Yachting je charter-firma s dugogodišnjim iskustvom. Sjedište firme je u Austriji.	Punat	Jedrilice, katamarani	D & D Kufner 54, Bavaria 50, Bavaria 46, Elan 434, Gib Sea 43, Oceanis 411, Bavaria 39, First 40.7, Lavezzi 40,
Marea d.o.o. Charter	Poljanska cesta 1, 51414 Ičići	Marea d.o.o. tvrtka je koja nudi usluge najma raznih plovila s mogućnostima dnevnog i tjednog najma, sa sjedištem u Ičićima. Djelujemo na cijelom području Voloskog, Opatije, Ičića, Ike, Lovrana, Medveje, Mošćeničke Drage te u središnjem dijelu Kvarnera.	Ičići	Motorna plovila	Parker 920 Explorer Max, Saver 750 Walkaround - 250HP, Saver 870 Walkaround, Saver 750 Walkaround -300HP, Salpa Laver 23x, Mingolla Brava 22 Walkaround, Allegra All 5.9.0., Quicksilver Activ Weekend 675, Sessa C38, Sessa Key Largo One, Invictus 190 Fx, Invictus 200 Fx, Marlin 24 Sr, Pardo 43, Sunseeker Manhattan 52
Kigo Yachting	Lipa 4, 51000 Rijeka	Kigo Yachting je charter-firma koja se nalazi u Luci Rijeka. U svojoj floti imaju jedrilice, motorne brodove za charter. Kigo Yachting je baza Pitter Yachtinga, vodeće svjetske charter-agencije u svijetu.	Rijeka	Jedrilice	Bavaria 49 S/Y, Bavaria 44 S/Y, Jeanneau 64 S/Y

Srednji Jadran	Garant Charter	Puntica 7, 51521 Punat	Garant Charter flota smještena je na sjevernom Jadranu, u marini Punat na otoku Krku. U ponudi je 30-ak jedrilica i pet katamarana dužine od 30 do 51 stope s dvije do šest kabina.		Jedrilice, katamarani, motorna plovila	Adria Mare 38, Bavaria Cruiser 51, Bavaria 50 Cruiser, Bavaria Cruiser 46, Bavaria C45 Style, Bavaria Cruiser 45, Elan 45 Impression, Bavaria C42, Bavaria 42 Cruiser, Bavaria Cruiser 41, Elan Impression 40.1, Elan 40 Impression, Sun Odyssey 410, Bavaria Cruiser 37, Bavaria Cruiser 34, Elan 35 Impression, Bavaria Cruiser 33, Bavaria 30 Cruiser, Lagoon 380, Lipari 41, Lagoon 42, Lagoon 440
	Agram Yachting	Obala kneza Branimira 5, 23000 Zadar	Tvrtka Agram yachting, članica međunarodnog Koncerna Agram, već više od 15 godina uspješno se bavi turističkom djelatnosti. Iznajmljivanje vrhunskih jahti uz luksuznu plovidbu.	Zadar	Motorna jahta	Heesen Yachts 4400
	Asta Yachting	D-marin Dalmacija gat 6 & 7, 23206 Sukošan	Asta Yachting djeluje već više od 20 godina i s vremenom je postala jedna od vodećih charter-tvrtki za najam plovila u Hrvatskoj. Flota od 60 jedrilica i motornih brodova.	D-Marin Sukošan	Jedrilice, motorna plovila	Bavaria 33 C, Bavaria 49 BT, Bavaria C 33, Bavaria C 34, Bavaria C 37 BT, Bavaria C 40 BT, Bavaria C 41 BT, Bavaria C 46 BT, Bavaria C 50 BT, Cyclades 43.4, Dufour 460 Grand Large BT, ELAN 40 Impression BT, Hanse 350, Oceanis 38 BT, Oceanis 45 BT, Sun Odyssey Y 36I, Adria 1002V BT, Adriana 44 BT, Vektor 950 BT, Mirakul 30 i dr.
	Angelina Tours	Kraljice Jelene 3, 23210 Biograd	Tvrtka Angelina Tours osnovana je 1995. godine. Danas flota broji 173 jedrilice, katamarana i motornih brodova i šest nautičkih baza.	Sukošan, Biograd, Vodice, Šibenik, Trogir SCT i Trogir ACI	Jedrilice, katamarani, mala motorna plovila, motorne jahte, motorni katamarani	Hanse 575, Dufour 460 GL, Dufour 470, Hanse 588, Dufour 470, Hanse 548, Bavaria Cruiser 40 S, Oceanis 51.5, Dufour 530, Sun Odyssey 490, Bavaria Cruiser 41, Vektor 950, Antares 8 OB, Saxdor 320 GTO, Bali 5.4, Dufour 48 Catamaran, Fontaine Pajot Saona 47 Quintet, Fontaine Pajot Saba 50, Lagoon 42, Lagoon 39, Lagoon 42, Bali 4.8, Bali 4.3 MY, Fontaine Pajot MY 37, Seamaster 45,

					Futura 40 Grand Horizon i dr.
Timeless Yacht Charter d.o.o.	Obala kralja Petra Krešimira IV. 38a Marina Kornati – Zapad	Timeless Yacht Charter je čarter-poduzeće osnovano krajem 2019. s bazom u Marini Kornati u Biogradu.	Biograd	Jedrilice, mala motorna plovila	E350, Elan E5, Pogo 36, Elan 350 performance, E350, Highfield 380, Highfield SP 560 ST, Ris Marine 599, Teorema 20, Merry Fischer 895
Adria Yacht Center Plus	Artina 13a, 22 211 Vodice	Adria Yacht Ccenter Plus nudi chartere, obuke skipera, regate i posjete sajmovima	AYC i partnerske flote smještene su duž hrvatske obale od Pule na sjeveru i do marine Kaštela	Jedrilice, katamarani	Jeanneau 53, Jeanneau 509, Jeanneau 439, Sun Odyssey 349, Sun Odyssey 33i, Dufour 44, 7x Hanse 445, Hanse 575, Hanse 385, Hanse 415, Hanse 455, Hanse 505, Hanse 540, Dufour Catamaran 48, Elan 36, Oceanis 422 i dr.
Aba Vela charter	Jobova 3, 21000 Split	Aba Vela obiteljska je charter tvrtka s 23 godine poslovanja koje se nadovezuju na dugu jedriličarsku tradiciju obitelji	ACI Split	Jedrilice	FP Astrea 42, Lagoon 400, Bavaria Cruiser 51, Bavaria Cruiser 46, Bavaria Cruiser 41, Bavaria Cruiser 37, Bavaria 36 Cruiser, Bavaria Cruiser 34
Noa Yachting	Obala kralja Tomislava 8, 21213 Kaštel Gomilica	Tvrtka je osnovana 2007. godine, a od prve operativne sezone 2008. godine, broj plovila u floti (uglavnom u charter managementu) povećao se u 10 godina s 3 na više od 30.	Kaštela	Jedrilice, katamarani	Salona 38, Sun Odyssey 409 Performance, OCEANIS 41.1, Sun Odyssey 439, Bavaria Cruiser 46, Lagoon 40, Dufour 460 GL, Oceanis 48, Sun Odyssey 440, BALI 4.0 OW, Lagoon 42, Elan Impression 50, Hanse 460, Fontaine Pajot Astrea 42, Bavaria C50 Style
Adriatic Sailing	Obala kralja Tomislava 10, 21213 Kaštel Gomilica	Adriatic Sailing tvrtka je specijalizirana za iznajmljivanje katamarana, jedrilica i motornih jahti s posadom i bez posade (s naglaskom na luksuzna plovila) te za prodaju plovila	Kaštela, Dubrovnik	Jedrilice, katamarani, motorne jahte, guleti	Brodosplit 60 m M/Y, M/G, Bilgin Yachts 47,5 m M/Y, Aegian Yachts 42 m M/Y, Benetti 40 m M/Y, Timmerman 33 m, Ferretti 24 m, Yaretti 2210, YARRETTI 2210, AZIMUT 55, GALEON 500, Laguna 77 ft, Laguna 620 ft, Bali 5,4 ft, Leopard 53 stope, Fontaine Pajot 44, CNB 76 ft, Dufour 48, Bali 4.6 i dr.

	Yacht4You	Franje Tuđmana 213, 21213 Kaštel Gomilica	Yacht4You d.o.o. je čarter-kompanija osnovana 2005 godine. Pružanje i prodaja usluge prihvata i smještaja gostiju na plovila te održavanje plovila.	Kaštela	Jedrilice, katamarani	Elan 50, Bavaria 51, Elan 45, Elan 45.1, OCEANIS 41.1, Elan 50.1, Elan E3, Elan Impression 40, ElanN 35, Elan 40, Oceanis 46.1, Bavaria C42, Oceanis 30., Bavaria 46, BALI CATSPACE
	Adria Sail Charter	Marina Spinut, Lučica 7, 21000 Split	Adria Sail Charter je broj 1 među charter kompanijama na Jadranu za 2014. godinu prema Euminiji	Split	Jedrilice	Bavaria Cruiser 37, Bavaria Cruiser 40, Bavaria Cruiser 41, Bavaria Cruiser 45, Bavaria 46 Vision, Bavaria Cruiser 46, Elan 40
	Ocean Sailing House	Obala kralja Tomislava 10, 21213 Kaštel Gomilica	Ocean Sailing House obiteljska je charter kompanija pokrenuta 2017. U ponudi je najam plovila iz Splita, yacht management plovila s posadom i bez posade te održavanje privatnih plovila u Marini Kaštela.	Kaštela	Katamarani	Sunreef 70 Power, Sunreef 60, Lagoon 620 Essence, Sunreef 50
	Adria Yachting	Uvala Baluni 8, 21 000 Split	Tvrtka Adria Yachting nudi plovila za najam i prodaju	Split	Jedrilice, katamarani	Sun Odyssey 33i, Bavaria Cruiser 33, Sun Odyssey 349, Bavaria Cruiser 34, Bavaria Cruiser 37, Hanse 418, Hanse 418, Sun Odyssey 449, Bavaria Cruiser 46, Hanse 455, Bavaria Cruiser 51, Bavaria Cruiser 46, Bali 4.1, Bali 4.1, Bali 4.5, Beneteau 57
Južni Jadran	Sunsail Adriatic d.o.o.	ACI Marina Dubrovnik Na Skali 2, Komolac, 20236 Mokošica	Od osnutka 1974. Sunsail je jedna od najpoznatijih vodećih čarter-tvrtki, koja nudi nezaboravne jedriličarske trenutke na nekim od najboljih svjetskih lokacija, točnije namjnih 25. Od Karipskog otočja preko jugoistočne Azije, Mediterana i Sejšela, Sunsail danas nudi preko 900 brodova u svojoj floti	Dubrovnik, Marina	Jedrilice	Sunsail 34, Sunsail 38.2, Sunsail 38, Sunsail 34.1, Sunsail 41.0, Sunsail 41

Under the Heavens Sailing	Na skali 2, Mokošica, 20001 Dubrovnik	Under the Heavens Sailing je charter-tvrtka čiji je cilj pružiti vrhunsku udobnost, opremu i performanse u plovidbi jedrilicama i katamaranima.	Dubrovnik	Jedrilice, katamarani	Dufour 63 Exclusive, Dufour 560 Grand Large, Dufour 56 Exclusive, Dufour 560 Grand Large, Dufour 56 Exclusive, Dufour 520 GL, Sun Odyssey 490, Dufour 48 Catamaran PAX, Dufour 460 Grand Large, Cervetti 44, Cervetti 44 Power,
Dubrovnik Yachting	Na Skali 2, 20236 Dubrovnik	Dubrovnik Yachting d.o.o. mala je charter-firma osnovana 2014. godine.	Dubrovnik	Jedrilice, katamarani	Oceanis 40.1, Lagoon 380
Gulet Croatia	Petilovrijenci 6, 20000 Dubrovnik	Gulet-Croatia je jedna od prvih Hrvatskih agencija specijaliziranih za booking jedrenjaka (guleta) i motornih yachti.	Dubrovnik	Guleti, motorne jahte	Guleti, motorne jahte, super jahte

Izvor: Pripremio student prema podacima Nautička Hrvatska HTZ_2021_HR_Nauticka-brosura

6. ZAKLJUČAK

Prvi put u svijetu pojam čarter plovila se spominje pedesetih godina prošlog stoljeća. Za razvoj nautičkog turizma u Hrvatskoj poseban utjecaj ima izgradnja marina 1960. godine koje su bile namijenjene isključivo za turiste. Prva čarter tvrtka u Hrvatskoj osnovana je 1990. godine pod nazivom Nautika Centar Nava.

Čarter plovilo za gospodarsku namjenu može se unajmiti sa posadom ili bez profesionalne posade, ovisno o veličini plovila te znanju i vještini iznajmljivača plovila. Obzirom na vrstu plovila u nautičkom čarteru, iznajmljuju se jedrilice (monotrupci, katamarani na jedra), motorne jahte, guleti, motorni katamarani, te mala motorna plovila (gliseri i gumenjaci). Obzirom na dužinu trajanja najma, postoji jednodnevni najam, višednevni i tjedni. U 2022. godini prosječna duljina trajanja plovidbe bila je 7 noćenja, dok je kod plovila koja su većinom u vlasništvu/suvlasništvu prosječno 9,5 noćenja.

U Hrvatskoj je 2022. godine bilo registrirano 5 251 plovilo za najam, te aktivno 953 čarter tvrtke, pa prema tome Hrvatska ima jednu od najvećih čarter flota na svijetu. Drastičan utjecaj na najam čarter plovila imala je pandemija COVID-19, pa se tako na statističkim podacima analize tržišta u 2020. godini bilježi pad ukupnog broja najma plovila. Bez obzira na pandemiju, broj registriranih plovila za čarter najam nije opadao. Prema državljanstvu u 2022. godini, najveći broj čarteraša u Hrvatskoj je bilo iz Njemačke, Austrije i Češke, te Hrvati. Prema dobi u razdoblju 2007.-2022. najviše čarteraša je bilo u dobi između 30 i 49 godina, a najmanje u dobi do 29 godina. U istom razdoblju, isti čarter turisti su bili visokoobrazovani. Obzirom na vlasništvo plovila, 2022. godine utvrđeno je da više od polovice nautičara plove na plovilima u vlasništvu čarter kompanije, pa tako je gotovo 60% čarter plovila iz Hrvatske čarter kompanije, 28% osobno vlasništvo/suvlasništvo, 9% vlasništvo prijatelja/rođaka te 3% iznosi inozemni čarter. Dodatno, u 2022. godini najčešći oblik najma plovila bio je tzv. bareboat čarter ili najam plovila bez skipera (55%), dok je 44% čarteraša unajmilo je plovilo sa skiperom/posadom, a 2% čarteraša bilo je u okviru čarter flotile.

Čarter turizam u Hrvatskoj još uvijek ima više prednosti nego nedostataka, međutim ne vodeći računa o daljnjem razvoju, Hrvatska može svoje prednosti pretvoriti u nedostatke. Neophodno je stvoriti učinkovite i kvalitetne strategije ekonomskog razvitka, uspostaviti konkretne pravilnike održivog razvoja, uspostaviti sustav kvalitete u hrvatskom lukama nautičkog turizma te ekološke standarde koji će regulirati i poticati razvoj u pozitivnom smjeru.

LITERATURA

- Dulčić, A. (2002).; „Nautički turizam i upravljanje lukom nautičkog turizma“, Ekokon d.o.o., Split.
- Žic, D.:MARINA PUNAT GRUPA Prvih 50 godina, Glosa, Punat, 2014.,
- Bond, B.: Sve o jedrenju, GČP DELO, Ljubljana, 1982.,
- Dogan, K., Mršić, T.: Očuvanje prirodnih resursa nautičkog turizma u Republici Hrvatskoj, Pomorski zbornik, 2003., br. 47-48
- Pomorski zakonik (NN 181/04, 76/07, 146/8, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19)
- Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 130/17, 25/19, 98/19, 42/20, 70/21).
- Pravilnik o uvjetima za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja plovila sa ili bez posade i pružanje usluge smještaja gostiju na plovilu (NN 42/2017)
- Pravilnik o vrstama plovnih objekata nautičkog turizma (NN 068/ 2019)
- Pravilnik o brodicama, čamcima i jahtama (NN 13/2020)
- Pomorski zakonik, Članak 5. (NN 26/15, 17/19)
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (iznajmljivanje jahti i brodica u vremenskom razdoblju od 01.01. do 31.08.) <https://mmpi.gov.hr/more-86/nautika-121/statisticki-izvjestaji/23344> (15.07.2023.)
- Strategiju razvoja održivog turizma do 2030. Godine NN 2/2023 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_01_2_18.html
- Riđanović, J., Bićanić, Z., Hrvatski Jadran i novi teritorijalni ustroj, Zagreb 1993. g (<https://hrcak.srce.hr/file/125707>) (20.07.2023)
- Z. Marušić, TOMAS Nautika, Ministarstvo turizma i sporta , Institut za turizam (<https://www.hgk.hr/documents/tomas-nautika-jahting-20175b3b59b2a9431.pdf>) (20.07.2023)
- Nautički turizam Hrvatske - nautički charter, HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA -izdanje 2019. i 2022.
- ACI povijest, <https://corporate.aci-marinas.com/povijest/> (21.06.2023)
- HRVATSKI HIDROGRAFSKI INSTITUT sa suradnicima, STUDIJA RAZVOJA NAUTIČKOG TURIZMA REPUBLIKE HRVATSKE, 2006.
- Najam katamarana <https://www.yachtholiday.com/hr/katalog-jahti/katamaran> (22.06.2023)
- Motorni katamarani, <https://www.yachtholiday.com/hr/katalog-jahti/motorni-katamaran> (09.07.2023.)

- Motorni brodovi, <https://www.croatia-yacht-charter.com/hr/motor-boats.asp> (22.06.2023.)
- <https://www.croatia-holidays-charter.com/hr/guleti-i-jedrenjaci/gulet-bonaventura-175> (25.06.2023.)
- <https://www.mcp.hr/iznajmljivanje-plovila/najam-glisera1/quicksilver-activ-755-sundeck-2022> (15.06.2023.)
- Yacht-Rent, statistika najma povala (https://www.yacht-rent.hr/statistika-najma-plovila-grafikoni#chart_titleNUM) (25.07.2023.)

POPIS TABLICA

Tablica 1. Tehničke karakteristike Katamarana Lagoon 450 F	12
Tablica 2. Tehničke karakteristike Motorne jahte Custom Line Navetta 26.....	15
Tablica 3. Tehničke karakteristike guleta Bonaventura	17
Tablica 4. Tehničke karakteristike motornog katamarana Lagoon 40	21
Tablica 5. Vlasništvo plovila na kojem plove nautički turisti.....	37
Tablica 6. Postotak najma plovila sa skiperom prema zemlji	39
Tablica 7. Prednosti i nedostaci hrvatskog nautičkog turizma	42
Tablica 8. Cijene najma plovila u Puntu 2023.	48
Tablica 9. Cijene najma plovila u Istri 2023.	50
Tablica 10. Cijena najma plovila u Biogradu na Moru 2023. godina	52
Tablica 11. Cijena najma plovila u Šibeniku 2023. godina.....	54
Tablica 12. Cijena najma plovila u Splitu 2023. godina	56
Tablica 13. Cijena najma plovila u Dubrovniku	58
Tablica 14. Hrvatske čarterer tvrtke po regijama.....	60

POPIS GRAFIKONA

Garfikon 1. Nautički turizam Hrvatske - nautički charter -izdanje 2022,.....	27
Garfikon 2. Ukupan broj najmova prema vrsti plovila	28
Garfikon 3. Ukupno registriran broj brodica u RH za charter u razdoblju od 2019 do 07/2023.	30
Garfikon 4. Ukupno registriran broj motornih jahti u RH za charter u razdoblju od 2019 do 07/2023.....	31
Garfikon 5. Ukupno registriran broj jahti na jedra u RH za charter u razdoblju od 2019 do 07/2023.....	32
Garfikon 6. Broj dolazaka i noćenja charter gostiju u razdoblju od 01.01.2022 do 31.07.2022 prema državljanstvu	35
Garfikon 7. Dob charter gostiju.....	36
Garfikon 8. Obrazovanje charter gostiju	36
Garfikon 9. Vlasništvo plovila na kojem plove nautički turisti	38
Garfikon 10. Udjeli najma plovila sa skiperom i bez u 2017. Godini.....	39
Garfikon 11. Informiranost nautičara o zaštićenim prirodnim područjima i aplikaciji nIS	41
Garfikon 12. Dolasci u nautičkom charteru – udjeli županija –2021. godina.....	44
Garfikon 13. Dolasci u nautičkom charteru – udjeli županija – 2019. godina.....	45
Garfikon 14. Dolasci u nautičkom charteru po županijama i mjesecima 2019. godina.....	46
Garfikon 15. Broj dolazaka u nautičkom charteru PGŽ 2019. godina.....	47
Garfikon 16. Struktura tržišta u PGŽ 2019. godina	47
Garfikon 17. Broj dolazaka u nautičkom charteru Istarska županija 2019. godina	49
Garfikon 18. Struktura tržišta u Istarskoj županiji 2019. godina	49
Garfikon 19. Broj dolazaka u nautičkom charteru Zadarska županija 2019. godina	51
Garfikon 20. Struktura tržišta u Zadarskoj županiji 2019. godina	51
Garfikon 21. Broj dolazaka u nautičkom charteru Šibensko-kninska županija 2019. godina ...	53
Garfikon 22. Struktura tržišta u Šibensko-kninskoj županiji 2019. godina	53
Garfikon 23. Broj dolazaka u nautičkom charteru Splitsko-dalmatinska županija 2019. godina	55
Garfikon 24. Struktura tržišta u Splitsko-dalmatinskoj županiji 2019. godina.....	55
Garfikon 25. Broj dolazaka u nautičkom charteru Dubrovačko-neretvanska županija 2019. godina	57
Garfikon 26. Struktura tržišta u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2019. godina.....	57
Garfikon 27. Broj charter tvrtki u RH Izvor: Pripremio student prema podacima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture.....	59